

ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความ
บกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ อายุ 16 - 25 ปี

ปริญญานิพนธ์
ของ
วัลลยา เบ้าพูนทอง

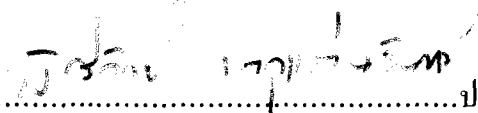
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ

พฤษภาคม 2542

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

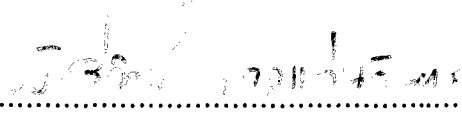
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การศึกษาพิเศษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

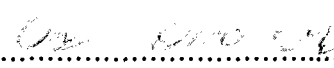
คณะกรรมการควบคุม

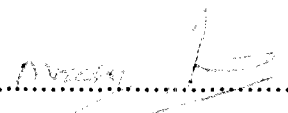

.....ประธาน
(ดร. พิชรีวัลย์ เกตุแก่นจันทร์)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. พง อารยะวิญญู)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ดร. พิชรีวัลย์ เกตุแก่นจันทร์)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. พง อารยะวิญญู)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์กาญจนา โกศลพิศิษฐ์กุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 14 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เนื่องจากเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็น
อย่างดีจาก ดร. พชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง
อารยะวิญญู กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์กาญจนา โกศลพิศิษฐ์กุล
กรรมการสอบเพิ่มเติมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์สิริมา สิทธิวรรณ อาจารย์นพพร น้อยสะอาด และ
นายแพทย์ ธวัชชัย ใจคำวัง ที่กรุณาให้คำปรึกษา และเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการ
ทำวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านหัวหน้าศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน คณะครูและบุคคลที่มีความ
บกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์ฝึกอาชีพบางพูนที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกใน
การเก็บรวบรวมข้อมูล

และสุดท้ายนี้ การทำปริญญานิพนธ์สำเร็จลงได้ จากกำลังใจของคุณพ่อแสง และ
คุณแม่ยุรี เป้าพูนทอง คุณวิภา จันทิมา คุณนภาวดี สอนกัน คุณประยุทธ์ ประจันบาน และได้
รับกำลังใจอย่างดีจากสมาชิกทุกคนในครอบครัว และเพื่อนๆ วิชาเอกการศึกษาพิเศษ ซึ่งผู้วิจัย
ระลึกถึงอยู่เสมอ

วัลลยา เป้าพูนทอง

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	1
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	2
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	2
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	2
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้านอาชีพ	10
บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	20
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	26
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	27
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้	27
แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง	29
วิธีการดำเนินการทดลอง	30
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	30
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	35
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	35
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	35

วิธีดำเนินการวิจัย	35
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	35
วิธีดำเนินการทดลอง	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	37
อภิปรายผล	37
ข้อเสนอแนะ	40
บรรณานุกรม	41
ภาคผนวก	46
ประวัติย่อของผู้วิจัย	118

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงงานตามขั้นพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์	15
2 แบ่งระดับความรุนแรงความบกพร่องทางสติปัญญาตาม ICD-10.....	23
3 แบบแผนการทดลอง	29
4 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	32
5 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมก่อนและหลังทดลอง	33
6 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนปกติก่อนและหลังทดลอง	33
7 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	34

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

บุคคลส่วนใหญ่จะไม่ค่อยคิดถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพราะความพิการที่เห็นไม่ชัดด้วยสายตาเหมือนความพิการทางร่างกายภายนอก จึงได้รับการพิเศษต่าง ๆ จากสังคมน้อย ทำให้เกิดปัญหาแก่ครอบครัวและทางเศรษฐกิจของชาติโดยรวม หากไม่ได้รับการแก้ไขหรือฟื้นฟูจะทำให้เป็นทรัพยากรที่ไม่มีคุณค่า (วันรุณี คมกฤต. 2538) การฟื้นฟูที่จะทำได้ 4 ด้านคือ ด้านการรับประทานอาหาร ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านสังคม การฟื้นฟูด้วยอาชีพก็เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดส่วนหนึ่ง สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อาชีพที่บุคคลเหล่านี้กระทำได้คือ พนักงานเสิร์ฟอาหารพนักงานทำความสะอาด คนรับใช้ ช่างไม้ คนเดินหนังสือ ภารโรง และคนทำสวน เป็นต้น (นพพร น้อยสอาด. 2531)

การที่จะช่วยให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและอาชีพนั้น ควรจะสอนหรือแนะนำให้สอดคล้องกับความสามารถที่ต้องเตรียมตัวเพื่อหาความรู้ในด้านอาชีพ อาชีพแต่ละอาชีพมีลักษณะอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร หากจะเลือกประกอบอาชีพนั้น ๆ ควรจะอย่างไร

การพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพให้กับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีจุดประสงค์หลายประการและอาจใช้วิธีต่างๆ เช่น การให้บทบาทสมมติ การเล่นเกม การให้ข้อมูลด้านอาชีพ การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ส่วนกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่มีคุณค่าในการพัฒนาด้านอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ศุภวดี บุญญวงศ์ (2527) และคมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530) ว่า กิจกรรมกลุ่มมิใช่จะให้เพียงข้อสนเทศอาชีพเท่านั้น แต่จะให้ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพต่างๆ ดังนั้นประสบการณ์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจึงมีคุณค่าต่อการรับรู้ด้านอาชีพด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ในการพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับฝึกได้ อายุระหว่าง 16-25 ปี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ ที่ได้รับการใช้กิจกรรมกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการสอน แบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูและผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในการนำกิจกรรมกลุ่มไปใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ อายุ 16-25 ปี มีระดับเชาว์ปัญญา 35-49
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ อายุ 16 - 25 ปี มีระดับเชาว์ปัญญา 35-49 จากศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน ปทุมธานี จำนวน 20 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย
3. ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพ
 - 3.1.1 การใช้กิจกรรมกลุ่ม
 - 3.1.1 การสอนแบบปกติ
 - 3.2 ตัวแปรตาม คือ การรับรู้ด้านอาชีพ
 - 3.2.1 ลักษณะอาชีพ
 - 3.2.2 คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การรับรู้ด้านอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพดังรายละเอียดต่อไปนี้
 - 1.1 ลักษณะอาชีพ ได้แก่ อาชีพงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและสิ่งของต่อไปนี้
 - 1.1.1 อาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ได้แก่ พ่อค้า ตำรวจ เกษตร แพทย์ ภารโรง คุณครู พยาบาล
 - 1.1.2 อาชีพที่เกี่ยวกับสิ่งของ แบ่งเป็น

1.1.2.1 สิ่งที่มีชีวิต ได้แก่ เกษตรกร

1.1.2.2 สิ่งที่ไม่มีชีวิต ได้แก่ ช้างไม้ ช้างกล ช้างโลหะ

1.2 คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ ซึ่งมีลักษณะต่อไปนี้

1.2.1 ความรับผิดชอบ

1.2.2 ความขยัน

1.2.3 ความตั้งใจ

1.2.4 ความมีมนุษยสัมพันธ์

2. การใช้กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดประสบการณ์ ได้แก่ เกมหรือบทบาทสมมติให้แก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาหรือกระทำการใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดได้ การใช้กิจกรรมกลุ่มมีลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ

2.1 ขั้นนำ ได้แก่ การสนทนานำเข้าสู่บทเรื่อง

2.2 ขั้นการดำเนินการ ได้แก่ การชี้แจงกฎเกณฑ์ กติกา วิธีปฏิบัติกิจกรรมและการที่ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

2.3 ขั้นสรุป ได้แก่ การที่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ด้วยกัน เทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่มของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ การเล่นเกมบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง และละคร ซึ่งเทคนิคต่างๆ เหล่านี้ อาจจะใช้มากกว่า 1 เทคนิค หรือใช้ทุกเทคนิคในแต่ละครั้งแล้วแต่ความเหมาะสม และการใช้กิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีหนึ่งที่นำมาใช้กับกลุ่มทดลองในการศึกษาครั้งนี้

3. การสอนปกติแบบ หมายถึง การที่ผู้วิจัยใช้วิธีการบรรยายประกอบการใช้สื่อการสอน และการซักถาม เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาซักถาม และสรุป โดยมีเนื้อหาเดียวกันการรับรู้ด้านอาชีพ เช่นเดียวกับ กลุ่มทดลอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นนำ ผู้วิจัยและบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสนทนากันเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน

3.2 ขั้นสอน

3.2.1 ผู้วิจัยบรรยายและซักถาม

3.2.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ซักถาม

3.3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาช่วยกันสรุปและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม การสอนแบบปกติเป็นวิธีการที่นำมาใช้กับกลุ่มควบคุม

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังนี้

- การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมเอกสารและงานวิจัย โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อ
1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1 ความหมายของกลุ่ม
 - 1.2 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.3 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.4 ขนาดของกลุ่ม
 - 1.5 กิจกรรมที่ใช้ในกลุ่ม
 - 1.6 คุณค่าของกิจกรรมที่ใช้ในกลุ่ม
 2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านอาชีพ
 - 2.1 ความหมายของการรับรู้ด้านอาชีพ
 - 2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านอาชีพ
 - 2.3 การพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพ
 - 2.4 ขั้นตอนของการสอนเกี่ยวกับอาชีพ
 3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 3.1 ความหมายของคำว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 3.2 ระดับเชาว์ปัญญาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 3.3 ลักษณะพัฒนาการของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 4. สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม

1. ความหมายของกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม

กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การที่สมาชิกร่วมกันวางแผนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกต่อสมาชิกภายในกลุ่ม คือสมาชิกต่อกกลุ่ม หรือกลุ่มต่อสมาชิก มีผู้นำกลุ่ม ซึ่งได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกมีผู้นำกลุ่ม ซึ่งได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาบุคลิกภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานกลุ่มเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่มและประสบผลสำเร็จในการทำงาน (ศุภวดี บุญญวงศ์. 2527)

2. ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการโดยกลุ่มร่วมกันทำเป็นกลุ่ม กิจกรรมกลุ่มประเภทนี้จะช่วยฝึกประสบการณ์ต่างๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น เช่น ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกทักษะทางสังคม ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับมติของกลุ่ม เพื่อพัฒนาความเป็นประชาธิปไตย (ประนอม เดชชัย. 2531)

จากความหมายของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวสรุปว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น เช่น ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการทำงาน ร่วมกันส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม ร่วมมือในการทำงานเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาในด้านต่างๆ

3. จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

แทรคเลอร์ และ นอร์ท (Traxcler&North.1967) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้

1. เพื่อให้การศึกษาอบรมแก่บุคคลที่ยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากประสบการณ์ที่พึงได้รับ ได้แก่ การจัดกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียน
3. เพื่อเป็นรากฐานในการนำไปสู่การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล
4. เพื่อการปรับตัว การบำบัดรักษาความเจริญงอกงามของบุคคลและของกลุ่ม

จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มมีดังนี้

1. เพื่อสร้างความเข้าใจในตนเองอย่างถูกต้อง โดยคนปกติทั่วไปอาจจะคิดว่าตนเองมีความเข้าใจในตนเอง ไม่จำเป็นต้องให้คนอื่นช่วยชี้แจงว่าตนเป็นอย่างไร แต่บางคนอาจจะไม่เข้าใจตนเองได้ดีเท่าที่ควร หรือบางครั้งก็เข้าใจตนเองผิดพลาดได้ ทั้งนี้เพราะว่าแต่ละคนมีการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมโดยใช้วิธีการแตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้กิจกรรมกลุ่มก็อาจช่วยบุคคลเหล่านี้ก็ได้

2. เพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคคลอื่น มนุษย์ต้องการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือความเข้าใจในสมาชิกของกลุ่ม ความเข้าใจในบุคคลอื่นจะทำให้เกิดการยอมรับพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา ดังนั้น ในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันของสมาชิก เกิดการเรียนรู้ลักษณะต่างๆ ของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี

3. เพื่อสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก ซึ่งนอกจากจะอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของสมาชิกแต่ละคนแล้วสิ่งสำคัญและมีความหมายต่อความสำเร็จของกลุ่ม คือความร่วมมือ ซึ่งถ้าขาดความร่วมมือที่ดีจะทำให้การทำงานของกลุ่มไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นกิจกรรมกลุ่มจึงมีจุดมุ่งหมายที่เสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่สมาชิกให้มีกลุ่มให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น (คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2530)

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวมาแล้ว สรุปว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องการศึกษา อาชีพ สังคม ส่วนตัว รวมทั้งเรื่องการบริหาร การปรับตัว การสร้างความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ตลอดจนความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย

4. ขนาดของกลุ่ม

มีผู้ให้ความคิดแตกต่างกันออกไปในความหมายของขนาดของกลุ่มดังนี้ กลุ่มย่อยควรมีสมาชิก 10 คนเป็นอย่างมาก ถ้าสมาชิกจำนวน 30 คนขึ้นไปก็จะจัดเป็นกลุ่มใหญ่ แต่อาจจะแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ จำนวนสมาชิกของกลุ่มไม่ก่อให้เกิดปัญหา แต่องค์ประกอบอื่น ๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ การร่วมมือในการทำงานของสมาชิก มีความสำคัญต่อการทำงานของกลุ่มมากกว่า (Shaw. 1981) กลุ่มที่จะมีประสิทธิภาพได้แก่ กลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินไปกำหนด กลุ่มจะแยกเป็นกลุ่มย่อยๆ ขึ้นมา 2 กลุ่ม (วัชรวิ ฐะคำ. 2523) จากขนาดของกลุ่มดังกล่าวแล้วอาจสรุปได้ว่าขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมควรเป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็ก ตั้งแต่ 6 – 10 คน และมากที่สุดไม่ควรเกิน 15 คน เพราะถ้ามีมากเกินไป อาจมีผลเสียต่อความสัมพันธ์ในการทำงานของสมาชิกได้

5. กิจกรรมที่ใช้ในกลุ่ม

การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีมีอยู่หลายวิธีดังนี้

1. เกม (Game) เป็นวิธีหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการสอนได้ดี โดยผู้สอนสร้าง

สถานการณ์สมมติขึ้นให้ผู้เรียนเล่นด้วยตนเอง ภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างตามที่กำหนด ผู้เรียนต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีผลออกมาในรูปของการแพ้ชนะ ช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจ และทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน

2. บทบาทสมมติ (Role Play) เป็นวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมในการนำมาใช้ในการสอน วิธีนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติ เช่นเดียวกับเกมแต่ มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์สมมติ เช่นเดียวกับเกมแต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมาให้ผู้เรียนเข้าสมทบบทบาทนั้น และแสดงออกมาตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ดังนั้น วิธีการนี้มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษา วิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองอย่างลึกซึ้ง และช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ให้น่าสนใจ น่าติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนให้กรณีหรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงมาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ อภิปรายกันเพื่อสร้างความเข้าใจ ผักผ่อน หาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีนี้ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับมาอย่างถี่ถ้วน การอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งนำกรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายกับชีวิตจริงมาช่วยในการเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความจริง ซึ่งทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือการจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความจริงให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมีปฏิกิริยาโต้ตอบกัน วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริง ผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดงออกเพราะอาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Action or Dramatization) คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทที่เรียนหรือกำหนดไว้ ผู้เรียนต้องพยายามแสดงให้เหมาะสมตามที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเองเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้นๆ วิธีนี้จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ อาจเข้าใจในความรู้สึก เหตุผล

และพฤติกรรมได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกัน ช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน และได้ฝึกการทำงานร่วมกัน

จากกิจกรรมดังกล่าวสรุปกิจกรรมที่ใช้ ได้แก่ เกม บทบาทสมมุติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง ละคร เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น (ทศนา เขมมณี. 2522)

6. คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม (Values in Group Activities) นอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าด้านอื่นๆ อีก

6.1 คุณค่าในด้านพัฒนาการ (Developmental Values) กิจกรรมกลุ่มสามารถสร้างพัฒนาการให้กับบุคคลในกลุ่มเป็นอย่างดี กิจกรรมแต่ละประเภทสนองความพึงพอใจของบุคคลแตกต่างกันไป คุณค่าด้านพัฒนาการที่เกิดขึ้นมีดังนี้ (คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2530)

6.1.1 การสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล เช่น ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการการยอมรับจากหมู่คณะ

6.1.2 การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เมื่อบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เขาจะได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนในสังคม และขณะเดียวกัน เขาก็จะเรียนรู้เรื่องการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ด้วย

6.1.3 การพัฒนาด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถและปฏิตวิสัยทางสังคม ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม บุคคลจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น มีการเคารพบุคคลอื่น จึงจะทำให้อยู่ร่วมกับกลุ่มได้ หากไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว จะทำให้สามารถปรับตัวได้กับสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้ยังช่วยให้บุคคลที่มาจากครอบครัวต่างกันได้เรียนรู้เรื่องสังคม สามารถแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสม นั่นหมายความว่า มีความเข้าใจในเรื่องปฏิตวิสัยของสังคม (Social Norm) ดีขึ้น

6.1.4 คุณค่าด้านอาชีพ กิจกรรมกลุ่มบางประเภทไม่ใช่จะให้ข้อสนเทศทางอาชีพเท่านั้น แต่ให้ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพต่างๆ เช่น ดนตรี ศิลปะ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ความสำเร็จในการประกอบอาชีพของบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีตการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประสบการณ์และอาชีพ ถ้าหากความสัมพันธ์นั้นเป็นไปได้อย่างดี ย่อมจะแสดงให้เห็นว่ามีโอกาสจะประกอบอาชีพได้ดี ดังนั้น จึงทำให้เห็นว่าประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน มีคุณค่าต่อการเลือกของนักเรียน

6.1.5. ความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะในขณะที่นักเรียนได้มีโอกาสทำงานกลุ่มนั้น อาจจะได้รับความรู้และทักษะบางประการ ตัวอย่างเช่น การพูดในที่สาธารณะ

6.1.6 การอภิปรายกลุ่ม กฎระเบียบในการทำงานเป็นหมู่คณะ การประสานงาน เป็นต้น กลุ่มความสนใจที่นักเรียนเป็นสมาชิก อาจเป็นด้านละคร การเขียน การกีฬา การถ่ายรูป ก็จะช่วยให้นักเรียนมีทักษะเฉพาะอย่างดีขึ้น สรุปว่านักเรียนที่เข้ากลุ่มย่อยได้รับโอกาสอันดีมีประโยชน์ต่อตนเองมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้ากลุ่ม

6.2 คุณค่าด้านวินิจฉัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่มการทำกิจกรรมกลุ่ม จะทำให้มีโอกาสที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้ได้รับความสนใจอย่างดีในตัวสมาชิก

6.3 คุณค่าในการบำบัด (Therapeutic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลนั้น จะมีค่าต่อการบำบัดได้เป็นอย่างดีในโรงพยาบาล คลินิก จะนำวิธีการกลุ่มไปใช้ในการรักษาคนไข้ โดยทำการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับโรงเรียน ผู้เรียนมีปัญหาคล้ายคลึงกัน อาจได้รับความช่วยเหลือ ที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อย จะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมกลุ่ม เช่น การแก้ปัญหาทางอารมณ์ การพัฒนานิสัยของตนเอง

6.4 คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to the School and Community) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะมีโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีคุณค่าสร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชน

จากคุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม สรุปนอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าด้านการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านอาชีพและความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะคุณค่าด้านวินิจฉัย คุณค่าด้านการบำบัด และคุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ

1. ความหมายของการรับรู้ด้านอาชีพ ดังนี้

การรับรู้ด้านอาชีพ (Career Awareness) เป็นกระบวนการในระยะแรกของชีวิตที่จะเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ (Thompson, 1973)

การรับรู้ด้านอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลพิจารณาอาชีพโดยใช้ความรู้สึก จากประสบการณ์ชีวิตที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือพิจารณาอาชีพจากความเชื่อมั่นของตนเอง โดยดูจากการกระทำต่างๆ ของบุคคลที่แสดงออกมาว่าเป็นกิจกรรมที่มีผลดีและมีประโยชน์ต่อตนเอง (Currie, 1973)

การรับรู้ด้านอาชีพ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในระหว่างช่วงระดับประถมศึกษา เด็กจะถูกสอนถึงความสัมพันธ์ของโลกการทำงาน เด็กจะถูกสอบถามถึงอาชีพต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อดูถึงความกว้างขวางของการรับรู้ของเด็ก ครูจะบอกถึงบทบาทของการทำงานที่มีมากมายในชุมชน การพัฒนาการรับรู้ของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ การรับรู้ด้านอาชีพนี้ เป็นส่วนหนึ่งของอาชีพศึกษา (Career Education) ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิต (Cullinan, Douglas and Epstein, Michael. 1979)

การรับรู้ด้านอาชีพ เป็นการเรียนรู้คุณค่าของการทำงานไปสู่เป้าหมายและการพัฒนาทางวิชาการและทักษะทางสังคม รวมทั้งได้รับการแนะนำให้รู้จักกับอาชีพ 15 กลุ่มอาชีพ ซึ่งรวมอาชีพต่างๆ 20,000 อาชีพ จากหนังสือพจนานุกรมอาชีพกรมแรงงานประเทศสหรัฐอเมริกา (Dictionary of Occupation Titles) อาชีพ 15 กลุ่มอาชีพ มีดังนี้คือ

1. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง
2. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับการอุตสาหกรรม
3. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับการคมนาคม
4. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับการเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติ
5. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ทางทะเล
6. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม
7. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจและสำนักงาน
8. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับการตลาดและการขาย
9. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับการสื่อสาร
10. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจ
11. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับการบริการบุคคล
12. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับการบริการสังคม
13. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับการสาธารณสุข
14. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับผู้บริโภคและงานบ้าน
15. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับศิลปะและวรรณคดี

การรับรู้ด้านอาชีพ การเรียนในระดับประถมศึกษานั้น อาชีพศึกษาควรมุ่งเน้นที่การรับรู้อาชีพ โดยการที่นักเรียนเรียนรู้ถึงคุณค่าของการทำงานและพัฒนาทักษะทางวิชาการและทักษะทางสังคมของตนเองที่จำเป็นสำหรับการประสบความสำเร็จในอาชีพ การประเมินการรับรู้ด้านอาชีพโดยการวัดและประเมินผล นักเรียนในเรื่องความรู้เกี่ยวกับงานต่างๆ ที่มีมากมายและความเข้าใจความหมายของการทำงาน (Venn John. 1994)

การรับรู้ด้านอาชีพ หมายถึง การที่เด็กเริ่มเรียนรู้ว่าโลกนี้มีอาชีพต่างๆ มากมาย เด็ก ๆ จะเริ่มรับรู้โลกของงานรอบ ๆ ตัวเอง ครูควรอธิบายให้เด็กเข้าใจในโลกของงานอย่างคร่าว ๆ ให้เด็กเข้าใจว่า บุคคลแต่ละคนก็ประกอบอาชีพแตกต่างกันไป ทั้งเครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพก็ต่างกันด้วย อาชีพที่บิดามารดาของเด็กประกอบนั้น ต่างจากอาชีพของบิดามารดาเพื่อนอย่างไร มีอาชีพอะไรบ้างที่เด็กสนใจ และอยากรู้รายละเอียดให้มากขึ้นและรู้ลักษณะอาชีพอย่างคร่าวๆ (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2538)

การรับรู้ด้านอาชีพ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ การประสบความสำเร็จในอาชีพ และการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ (มารีสา เครื่องพนัส. 2536)

การรับรู้ด้านอาชีพ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญและลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ การประสบความสำเร็จในอาชีพ ตลอดจนพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถ ความสนใจ ความรับผิดชอบของตนเองเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่โลกของอาชีพได้ (สุรวิรัตน์ วิไลรัตน์. 2537)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปว่า การรับรู้ด้านอาชีพ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของการทำงาน ลักษณะของงานหรืออาชีพต่างๆ ที่มีในชุมชน รวมทั้งคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพแต่ละประเภทนั้นว่า เป็นการเรียนรู้โลกของงานในปัจจุบันเพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพที่นักเรียนสนใจ

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านอาชีพ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านอาชีพ ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งมีทฤษฎีที่สำคัญพอสรุปได้ คือ

2.1 ทฤษฎีของซูเปอร์ (Super's Theory of Career Development)

ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพของซูเปอร์ มีหลักการที่สำคัญพอสรุปดังนี้ คือ (วัชร ทรัพย์มี. 2523)

1. พัฒนาการทางอาชีพเป็นกระบวนการที่เนื่องและเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากสภาพการณ์ในการดำรงชีวิต การทำงาน ความสนใจในอาชีพ ความสามารถของบุคคล และความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองอาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสถานการณ์

2. แต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันทั้งในด้าน ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพ จึงทำให้เหมาะสมกับอาชีพที่ต่างกัน

3. แต่ละบุคคลมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับอาชีพหลายอย่าง เช่น คนที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่นอาจเหมาะสมกับอาชีพพยาบาล ครู หรือนักสังคมสงเคราะห์ ส่วนคนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อาจเหมาะสมกับอาชีพนักแสดง สถาปนิก หรือวิศวกร

4. ลักษณะและระดับอาชีพของบุคคลขึ้นอยู่กับสถานภาพของเศรษฐกิจและสังคมและครอบครัว รวมทั้งความสามารถทางสติปัญญา บุคลิกภาพ โอกาสและการปรับตัวด้วย

5. การส่งเสริมให้มีพัฒนาการที่ดีทางอาชีพ ต้องส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาความสามารถอย่างเต็มที่ ให้รู้ข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับตนเอง สิ่งแวดล้อม และอาชีพ

6. พัฒนาการทางอาชีพ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาตนเอง ในด้านที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมว่า ตนสามารถกระทำสิ่งใดได้เด่นและกระทำสิ่งใดได้ด้วย

7. การประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ขึ้นอยู่กับที่บุคคลนั้นได้ทำงานที่ตรงกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพและค่านิยมของตนเอง

8. บุคคลเริ่มพิจารณาตนเองตั้งแต่วัยก่อนวัยรุ่น และชัดเจนมากขึ้นในระดับวัยรุ่น ซึ่งมีผลต่อการพิจารณาเลือกอาชีพ

9. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริง เช่น ลักษณะบุคคลและสังคมมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพมากขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น เช่น ชอบปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เกษตร

10. การเลือกอาชีพและระดับอาชีพสัมพันธ์กับสติปัญญา ระดับการศึกษา สภาพครอบครัว ค่านิยม ความสนใจ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล และความต้องการของตลาดแรงงานด้วย

11. การประสบความสำเร็จในอาชีพเป็นการเพิ่มพูนเจตคติที่ดีต่อตนเอง

12. ความพอใจในชีวิตและการทำงานของซูเปอร์ขึ้นอยู่กับการทำงานที่บุคคลได้ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยมและบุคลิกภาพของตนเอง

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ ได้แบ่งระยะของพัฒนาการทางอาชีพออกเป็น 5 ช่วง ด้วยกันคือ (Super. 1957)

1. ช่วยการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง และพัฒนาความสามารถความสนใจ ความถนัด ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความคิดเรื่องอาชีพ แบ่งเป็น 4 ระยะ

1.1 ช่วง 3 ปีแรกของชีวิต เป็นระยะที่เด็กยังไม่สนใจในอาชีพเลย

1.2 ช่วงอายุ 4-10 ปี เป็นระยะที่เด็กเริ่มคิดถึงอาชีพแต่เป็นลักษณะเพื่อฝัน

1.3 ช่วงอายุ 11-12 ปี เป็นระยะที่เริ่มรู้สึกพิจารณาอาชีพตามความสนใจ

1.4 ช่วงอายุ 13 - 14 ปี เป็นระยะที่เด็กจะพิจารณาถึงความสามารถของตนเองในการประกอบอาชีพต่างๆ

2. ช่วงการสำรวจตนเองและสำรวจอาชีพ เด็กเริ่มมีประสบการณ์จากการทำงาน การทำกิจกรรมต่างๆ และตระหนักว่าอาชีพการงานเป็นสิ่งที่สำคัญต่อชีวิต ช่วงนี้แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

2.1 อายุ 15-17 ปี บุคคลเริ่มพิจารณาตามความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด ค่านิยมและโอกาสในการได้งานทำ แต่ยังไม่แน่นอน

2.2 อายุ 18-21 ปี เป็นระยะหวั่นไหวหวัต่อของพัฒนาการด้านอาชีพ เพราะบุคคลเริ่มพิจารณาอาชีพตามสภาพความเป็นจริงมากขึ้น

2.3 อายุ 22-24 ปี เป็นระยะของการทดลองปฏิบัติงาน ซึ่งบุคคลจะได้ประเมินความสามารถ ความถนัด และความเหมาะสมต่างๆ ที่ตนมีต่ออาชีพ

3. ช่วงแห่งการประกอบอาชีพถาวร อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงงานบ้างในระยะแรก ๆ ช่วงนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะด้วยกัน คือ

3.1 อายุ 25-30 ปี เป็นระยะที่บุคคลที่ลงมือประกอบอาชีพที่ตนเองได้เลือกสรรแล้ว

3.2 อายุ 31-44 ปี เป็นระยะที่บุคคลลงมือประกอบอาชีพถาวร

4. อายุ 45-65 ปี เป็นช่วงที่บุคคลที่ความมั่นคงในอาชีพ และมุ่งสร้างความเจริญก้าวหน้าในแก่ ตนเอง

5. อายุ 65 ปีขึ้นไป เป็นระยะที่ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลเริ่มลดลง เพราะความชรา ช่วงนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะด้วยกันคือ

5.1 อายุ 65-70 ปี เป็นระยะที่ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลเริ่มลดลง

5.2 อายุ 71 ปีขึ้นไป เป็นระยะที่บุคคลเลิกประกอบอาชีพและใช้ชีวิตบั้นปลายด้วยการพักผ่อนนอกจากนี้ซูเปอร์ ได้สรุปงานตามขั้นพัฒนาการทางอาชีพ ดังตารางนี้คือ (วัชรินทร์พรมมี. 2531 อ้างมาจาก Super Unpagged)

ตาราง 1 แสดงงานตามขั้นพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์

วัย	ช่วงอายุ	งานตามขั้นตอนพัฒนาการอาชีพ
วัยรุ่นตอนต้น	14-18 ปี	เริ่มสนใจในอาชีพ
วัยรุ่นตอนกลาง	18-21 ปี	พัฒนาความสนใจในอาชีพที่เฉพาะเจาะจง
วัยรุ่นตอนปลาย	22-25 ปี	พัฒนาความสนใจในอาชีพอย่างมั่นคงยิ่งขึ้น
วัยผู้ใหญ่ตอนต้น	25-30 ปี	ประกอบอาชีพอย่างถาวร
วัยผู้ใหญ่ตอนปลาย	30-50 ปี	สร้างเกียรติและความก้าวหน้าในอาชีพ

2.2 ทฤษฎีของกินสเบิร์ก (Ginzberg's Theory of Career Development)

หลักการที่สำคัญของทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินสเบิร์กมีดังนี้ คือ
(ปทุมมาศ พูนเกษม. 2529)

1. กระบวนการเลือกอาชีพและพัฒนาการด้านอาชีพเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต
2. กระบวนการเลือกอาชีพต้องใช้เวลาและย้อนหลังกลับไม่ได้
3. การมองงานด้วยเจตคติที่ดี ทำงานด้วยความพึงพอใจ จะทำให้บุคคลนั้น
ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่องาน และมีความตระหนักในเรื่องการรับผิดชอบสูง
4. ต้องพิจารณาถึงสถานภาพทางครอบครัว รายได้ เจตคติ และค่านิยมทาง
อาชีพของบิดามารดา ตลอดจนระดับการศึกษาและสภาพสังคมร่วมด้วย
5. บุคคลมีโอกาสในการที่จะเรียนรู้โลกของงานอย่างหลากหลาย
6. แนวโน้มด้านเจตคติ ค่านิยมและวิถีชีวิตของบุคคล มีผลต่อการตัดสินใจ
เลือกอาชีพ

สำหรับขั้นพัฒนาการทางอาชีพตามทฤษฎีของกินสเบิร์กนั้น แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้
(อารี ตัฒท์เจริญรัตน์. 2522)

1. ระยะเพ้อฝัน (Fantasy Period) เป็นระยะที่อยู่ในช่วงวัยเด็กตอนต้นอายุประมาณ
11 ปี เด็กจะเพ้อฝันถึงอาชีพต่างๆ ที่ตนชอบโดยไม่คำนึงสภาพความเป็นจริง
2. ระยะการเปลี่ยนแปลง (Tentative Period) เป็นระยะที่อยู่ในช่วงอายุ 11 – 17 ปี
เป็นวัยที่เด็กเริ่มรู้จักพิจารณาอาชีพและสังเกตกิจกรรมที่ตนเองสนใจ มองเห็นแนวทางในการเลือก
อาชีพ แต่ยังขาดการไตร่ตรองที่รอบคอบ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนคือ

2.1 ขั้นแห่งความสนใจ (Interest Stage) ในช่วงอายุระหว่าง 11-12 ปี เด็กวัยนี้เลือกอาชีพจากความสนใจและความปรารถนาในระยะเพื่อฝัน

2.2 ขั้นแห่งความสามารถ (Capacity Stage) ในช่วงอายุระหว่าง 12-14 ปี ระยะเวลาเด็กเริ่มตระหนักถึงความสามารถในการทำงานหรือกิจกรรมของตน

2.3 ขั้นแห่งค่านิยม (Value Stage) อยู่ในช่วงอายุ 15-16 ปี เด็กเริ่มเรียนรู้และเข้าใจค่านิยมของตนเองและสังคมเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

2.4 ขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อ (Transition Stage) ช่วงอายุประมาณ 17 ปี เด็กเริ่มคำนึงถึงการเลือกอาชีพโดยพิจารณาจากความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง แต่ยังไม่สามารถตัดสินใจได้

3. ระยะการพิจารณาอาชีพตามสภาพความเป็นจริง (Pualistic Period) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 17-26 ปี บุคคลเริ่มรู้จักพิจารณาทั้งตนเองและอาชีพประกอบกัน แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

3.1 ขั้นแห่งการสำรวจ (Exploration) เป็นขั้นที่บุคคลที่เริ่มสำรวจรายละเอียดของอาชีพต่างๆ เพื่อดูความเหมาะสมของตนเอง โดยประเมินจากความเป็นจริง

3.2 ขั้นแห่งการรวบรวมความจริง (Crystallization) เป็นขั้นที่บุคคลรวบรวมข้อมูลและแนวคิดเกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเลือกอาชีพ

3.3 ขั้นตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง (Specification) ในขั้นนี้บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่ตนเองสนใจเพียงอาชีพเดียว

2.3 ทฤษฎีของฮอปพอค (Hoppock's Theory)

ทฤษฎีของฮอปพอคมีหลักการสำคัญดังนี้ คือ (พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง. 2535)

1. การเลือกอาชีพเป็นการกระทำเพื่อสนองความต้องการของบุคคล
2. การที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพใด เป็นเพราะเชื่อว่าอาชีพนั้นสามารถสนองตอบความต้องการของเขาได้ดีที่สุด
3. ความต้องการจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. การพัฒนาอาชีพเริ่มเมื่อบุคคลทราบว่า อาชีพนั้นๆ สามารถช่วยให้เขาไปสู่ความต้องการของตนเองได้
5. ความก้าวหน้าในการพัฒนาอาชีพ และการปรับปรุงการเลือกอาชีพจะดีขึ้นเมื่อบุคคลสามารถคาดหวังถึงโอกาสที่อาชีพนั้นจะสนองความต้องการของตนได้ ซึ่งความสามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผล

6. ข้อมูลส่วนบุคคลมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลเข้าใจว่าตนเองต้องการอะไร และจะต้องปรับปรุงอะไรบ้าง

7. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลค้นพบงานอาชีพที่ตรงกับความต้องการ

8. ระดับความพอใจในงานขึ้นอยู่กับอัตราส่วนระหว่างสิ่งที่ยังนั้นให้กับบุคคลและความต้องการของบุคคล

9. ความพึงพอใจเป็นผลจากการที่งานสามารถตอบสนองความต้องการได้ในปัจจุบัน หรือความหวังว่างานนั้นจะทำให้บุคคลไปถึงความต้องการได้ในอนาคต หรือจากการที่บุคคลหวังว่างานนั้นจะช่วยให้ตนเองไปสู่งานที่ต้องการได้

10. การเลือกอาชีพสามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ เมื่อบุคคลเชื่อว่างานที่เปลี่ยนแปลงใหม่นั้นจะสนองความต้องการได้ดีกว่างานเดิม

นอกจากนี้ ฮอปพอค (Hoppock) ศึกษาพัฒนาการของเด็ก และพบว่า การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่เริ่มตั้งแต่เกิดไปจนกระทั่งตาย ระยะตัดสินใจงานอาชีพแบ่งออกเป็น 3 ระยะด้วยกันคือ (พล แสงสว่าง, 2529)

1. ระยะเพ้อฝัน (Fantasy Choice) คือ ระยะก่อน 11 ปี เป็นระยะที่เด็กคิดว่าอะไรก็ได้ทุกอย่างที่เด็กอยากจะเป็น ขึ้นอยู่กับความต้องการจะเป็นหรือความต้องการที่จะประกอบอาชีพของเด็กเป็นหลัก

2. ระยะการเปลี่ยนแปลง (Tentative Choice) คือระยะอายุ 11-17 ปี เป็นระยะที่เด็กลองตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยนำความสนใจ ความสามารถพิเศษ และค่านิยมเข้ามาพิจารณาประกอบ

3. ระยะการเลือกอาชีพตามความเป็นจริง (Realistic Choice) คือ ระยะอายุตั้งแต่ 17 ปี ไปจนถึงวัยเริ่มเป็นผู้ใหญ่ เป็นระยะที่สามารถตัดสินใจได้ว่าควรเลือกอาชีพใด โดยเริ่มจากการสำรวจอาชีพที่ถูกใจเพียงอาชีพเดียวแล้วรวบรวมข้อมูลนั้นมาพิจารณาอย่างละเอียด และตัดสินใจอย่างแน่อนในการเลือกอาชีพให้กับตนเอง

จากทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วสรุปพัฒนาการทางอาชีพเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กไปจนตลอดชีวิตบุคคล และการที่บุคคลมีคุณลักษณะแตกต่างกันในด้านความถนัด ความสนใจ ค่านิยม บุคลิกภาพ และความสามารถทางสติปัญญาจึงมีความเหมาะสมกับอาชีพที่แตกต่างกัน ในขณะเดียวกันแต่ละบุคคลก็มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับอาชีพหลายอย่าง ดังนั้น การส่งเสริมพัฒนาการทางอาชีพในขั้นพื้นฐานจึงควรส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาตนเอง รวมทั้งพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพเพื่อบุคคลจะได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มาใช้พิจารณาเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

3. การพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพ

การรับรู้ด้านอาชีพ (Career Awareness) เป็นขั้นตอนหนึ่งของอาชีพศึกษา (Career Education) อาชีพที่ศึกษานั้นเป็นกระบวนการในการพัฒนาการคน ให้เกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ ที่จะส่งเสริมให้คนเราได้ใช้ความสามารถเชิงอาชีพ เช่น การเลือกอาชีพ ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านอาชีพ (วรรณา พรหมบุรณย์, 2526) สำหรับขั้นตอนในการสอนเกี่ยวกับอาชีพศึกษานั้น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2529) อธิบายดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 การรู้จักและเข้าใจตนเอง (Self-Awareness) เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้นักเรียนรู้จัก และเข้าใจเกี่ยวกับ ความสนใจ ความถนัด ความต้องการ ความสามารถ บุคลิกภาพ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง

ขั้นที่ 2 การรู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ (Career Awareness) เป็นขั้นตอนที่ของการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง และโลกของงานอย่างกว้าง ๆ โดย

- ประการแรก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถสำรวจตนเอง และช่วยให้เข้าใจ ตนเองได้ดีขึ้น
- ประการที่สอง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพแต่ละอาชีพ
- ประการที่สาม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทหรือกลุ่มอาชีพต่างๆ
- ประการที่สี่ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความชอบ ไม่ชอบเกี่ยวกับอาชีพแต่ละอาชีพ
- ประการที่ห้า ให้นักเรียนอภิปรายถึงบทบาท และความสำคัญของอาชีพแต่ละอาชีพ
- ประการที่หก ให้นักเรียนอภิปรายถึงบทบาทของบุคคลที่ประกอบอาชีพแต่ละอาชีพ

ขั้นที่ 3 การปฐมนิเทศเกี่ยวกับอาชีพ (Career Orientation) เป็นขั้นตอนของการปฐมนิเทศเกี่ยวกับประเภทหรือกลุ่มของอาชีพ และรูปแบบของชีวิตที่เกี่ยวกับอาชีพแต่ละประเภะนั้นๆ หรือกลุ่มนั้นๆ

ขั้นตอนที่ 4 สำรวจเกี่ยวกับอาชีพ (Career Exploration) เป็นขั้นตอนของการสำรวจเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยศึกษาเกี่ยวกับความรู้ องค์ประกอบและทักษะต่างๆ เกี่ยวกับแต่ละอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจสังคม และสภาพของงานที่มีผลต่อทางด้านจิตใจของผู้ประกอบอาชีพแต่ละประเภท ความสำคัญของงานนั้นๆ ตลอดทั้งการเตรียมการช่วยเหลือนักเรียนในการกำหนดเป้าหมายของอาชีพในอนาคต

ขั้นที่ 5 การเตรียมตัวเกี่ยวกับอาชีพ (Career Preparation) เป็นการเตรียมตัวที่จะเข้าสู่อาชีพ เป็นขั้นที่เกี่ยวกับการตัดสินใจที่จะเข้าสู่อาชีพ ในขั้นนี้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติและคุณลักษณะต่างๆ ที่จำเป็น เพื่อจะช่วยให้การเลือกอาชีพของนักเรียนประสบความสำเร็จ

4. ขั้นตอนของการสอนเกี่ยวกับอาชีพ

ขั้นตอนในการสอนเกี่ยวกับอาชีพตามลำดับขั้นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การรู้จักและเข้าใจตนเอง (Self-awareness) เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้นักเรียนและเข้าใจเกี่ยวกับ ความสนใจ ความถนัด ความต้องการ ความสามารถ บุคลิกภาพ สถานภาพของเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง

ขั้นที่ 2 การรู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ (Career Awareness) เป็นขั้นตอนของการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง และโลกของงานอย่างกว้าง ๆ โดย

ประการแรก	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับประสบการณ์ต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้สามารถสำรวจตนเอง และช่วยให้เข้าใจตนเองได้ดีขึ้น
ประการที่สอง	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพแต่ละอาชีพ
ประการที่สาม	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทหรือกลุ่มอาชีพต่างๆ
ประการที่สี่	ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความชอบ ไม่ชอบเกี่ยวกับอาชีพแต่ละอาชีพ
ประการที่ห้า	ให้นักเรียนอธิบายถึงบทบาทและความสำคัญของอาชีพแต่ละอาชีพ

ประการที่หก ให้นักเรียนอธิบายถึงบทบาทของบุคคลที่ประกอบอาชีพ
แต่ละอาชีพ

ขั้นที่ 3 การปฐมนิเทศเกี่ยวกับอาชีพ (Career Orientation) เป็นขั้นตอนของการปฐมนิเทศเกี่ยวกับประเภทหรือกลุ่มของอาชีพ และรูปแบบของชีวิตที่เกี่ยวกับอาชีพแต่ละประเภทนั้น ๆ หรือกลุ่มนั้น

ขั้นที่ 4 การสำรวจเกี่ยวกับอาชีพ (Career Exploration) เป็นขั้นตอนของการสำรวจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยศึกษาเกี่ยวกับความรู้ องค์ประกอบและทักษะต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจสังคม และสภาพของงานที่มีผลต่อทางด้านจิตใจของผู้ประกอบอาชีพแต่ละประเภท ความสำคัญของงานนั้น ๆ ตลอดจนทั้งการเตรียมการช่วยเหลือนักเรียนในการกำหนดเป้าหมายของอาชีพในอนาคต

ขั้นที่ 5 การเตรียมตัวเกี่ยวกับอาชีพ (Career Preparation) เป็นการเตรียมตัวที่จะเข้าสู่อาชีพ เป็นขั้นที่เกี่ยวกับการตัดสินใจที่จะเข้าสู่อาชีพ ในขั้นนี้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อจะช่วยให้การเลือกอาชีพของนักเรียนประสบความสำเร็จ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2529)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1. ความหมายของคำว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

คำว่า “เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา” มีผู้ให้ความหมายหลายทัศนะ ดังนี้

ความหมายตาม American Association on Mental Retardation (AAMR) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (Children with Mental Retardation) หมายถึง ภาวะที่มีความจำกัดเกิดขึ้น มีผลต่อการปฏิบัติงานในขณะนั้น แสดงลักษณะมีความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าปกติปรากฏร่วมกับมีความจำกัดทางทักษะด้านการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะ หรือมากกว่า คือ ทักษะการสื่อสารความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตประจำวัน ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้สาธารณสมบัติ การควบคุมตนเอง สุขอนามัยและความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่างและการทำงาน ทั้งนี้ต้องมีภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดขึ้นก่อนอายุ 18 ปี ดังนั้นจะเป็นไปได้ว่า เกณฑ์การมองภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา AAMR มองที่

1. ระดับความสามารถทางสติปัญญา โดยการวัดระดับสติปัญญาไม่ต่ำกว่า 70-75
2. ลักษณะของความจำกัดในทักษะการปรับตัวต่อไปนี้อย่างน้อย 2 ทักษะ

2.1 การสื่อสารความหมาย (Communication)

2.2 การดูแลตนเอง (Self-care)

2.3 การดำรงชีวิตในบ้าน (Home Living)

2.4 ทักษะทางสังคม (Social Skills)

2.5 การใช้สาธารณสมบัติ (Community Use)

2.6 การควบคุมตนเอง (Self-Direction)

2.7 สุขอนามัยและความปลอดภัย (Health and Safety)

2.8 การเรียนวิชาการเพื่อดำรงชีวิตประจำวัน (Functional Academic)

2.9 การใช้เวลาว่าง

2.10 การทำงาน (Work)

3. ลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนอายุ 18 ปี

แนวทางการวินิจฉัย

การวินิจฉัย AAMR พิจารณาครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

1. ระดับสติปัญญาและทักษะการปรับตัว
2. จุดเด่น จุดด้อยในด้านลักษณะทางจิตวิทยาและอารมณ์
3. สุขภาพทางกายและสาเหตุ
4. สภาพแวดล้อมที่ดำเนินชีวิตอยู่

(พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์ . 2537)

ความหมายทางการแพทย์ของ International Classification of Disease (ICD) ความหมายคือ ภาวะที่สมองหยุดพัฒนาหรือพัฒนาได้ไม่เต็มที่ ทำให้เกิดความบกพร่องทางทักษะต่าง ๆ ในระยะพัฒนาการ ซึ่งส่งผลต่อระดับเซวี่ปัญหาทุกๆ ด้านเช่น ความสามารถด้านสติปัญญา ภาษา การเคลื่อนไหว และทักษะทางสังคม มีความบกพร่องในเรื่องการปรับตัว อาจมีหรือไม่มี ความผิดปกติทางกายหรือทางจิตร่วมด้วย

สรุปจากความหมายภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่สมองหยุดพัฒนาหรือพัฒนาได้ไม่เต็มที่ ทำให้เกิดความจำกัดทางด้านการเรียนและทักษะการปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการในชีวิตประจำวัน ตามสภาพแวดล้อมของสังคมปกติ อาจจะมีหรือไม่มี ความผิดปกติทางกายหรือทางจิตร่วมด้วย ทั้งนี้จะต้องเกิดขึ้นก่อนอายุ 18 ปี

2. ระดับเซวี่ปัญญาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การแบ่งระดับสติปัญญาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

(ผดุง อารยะวิญญู. 2533)

องค์การอนามัยโลก World Health Organization (WHO) ได้แบ่งตามจัดระดับความบกพร่องทางสติปัญญาออกเป็น 4 ระดับคือ

1. ความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเล็กน้อย (Mild) ระดับเซาวิปัญญา 50-70
2. ความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง (Moderate) ระดับเซาวิปัญญา 35-49
3. ความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง (Severe) ระดับเซาวิปัญญา 20-34
4. ความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรงมาก (Profound) ระดับเซาวิปัญญาต่ำกว่า 20

ตาม International Classification of Disease by WHO) ปัจจุบันใช้ ICD-10 Edition 4 Revised (กัลยา สุตะบุตร. 2535) ซึ่งแบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา ดังตาราง 2

ตาราง 2 แบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญาตาม ICD – 10

ระดับความรุนแรง	คะแนนของแบบทดสอบทางสติปัญญา (IQ)	ลักษณะเฉพาะ
น้อย (Mild)	50-70	มีพัฒนาการด้านภาษาช้าสามารถพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันได้ และสามารถพึ่งตนเองในเรื่องการดูแลตนเอง เช่น การรับประทานอาหาร การอาบน้ำ การแต่งตัว และการควบคุมการขับถ่าย รวมถึงทักษะที่ใช้ในชีวิตทั่วๆ ไป และงานบ้าน มักพบปัญหาในเรื่องการศึกษาในโรงเรียน โดยเฉพาะการอ่านและการเขียนมีความสามารถในการทำงานเชิงวิชาการ สำหรับปัญหาสังคม อารมณ์ และพฤติกรรม และความต้องการในการแก้ไขและการสนับสนุนช่วยเหลือจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับบุคคลที่มีสติปัญญาปกติ
ปานกลาง (Moderate)	35-49	มีพัฒนาการด้านภาษาค่อนข้างจำกัดระดับการพัฒนาของแต่ละคนก็มีความแตกต่างกัน บางคนสามารถร่วมสนทนาง่ายๆ ได้ บางคนทำได้แต่เพียงใช้ภาษาเพื่อสื่อความต้องการขั้นพื้นฐาน บางคนเข้าใจคำสั่งง่ายๆ เท่านั้น มีผลสัมฤทธิ์ในการดูแลตนเองและทักษะด้านการเคลื่อนไหวล่าช้า มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้จำกัด แต่พอจะเรียนทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการอ่านเขียนและนับจำนวนได้ โปรแกรมทางการศึกษาสามารถจัดให้แต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่

ตาราง 2 (ต่อ)

ระดับความรุนแรง	คะแนนของแบบทดสอบทางสติปัญญา (IO)	ลักษณะเฉพาะ
รุนแรง (Severe)	20-34	อย่างจำกัดเพื่อให้มีทักษะพื้นฐานบางอย่างที่จำเป็น บุคคลระดับปานกลางผู้ใหญ่สามารถทำงานเชิงปฏิบัติบางอย่างได้ ถ้างานนั้นมีการวางแผนทางการปฏิบัติที่รอบคอบและจัดให้มีการคำปรึกษาแนะนำอย่างดี โดยทั่วไปจะไม่สามารถพึ่งตนเองได้เต็มที่และส่วนใหญ่จะสามารถพัฒนาความสามารถทางสังคมในการสร้าง ปฏิสัมพันธ์สื่อความหมายกับผู้อื่น และเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมง่ายๆ ได้ มีลักษณะคล้ายคลึงกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง แต่มักจะพบสาเหตุทางพยาธิสภาพและมีสภาวะที่เกิดขึ้นด้วย บุคคลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีปัญหาของความบกพร่องด้านอื่นๆ ที่เกิดร่วมด้วยอย่างชัดเจน
รุนแรงมาก (Profound)	น้อยกว่า 20	มีความจำกัดอย่างมากในด้านการเข้าใจหรือทำตามคำขอร้องหรือคำสั่ง ส่วนใหญ่ไม่เคลื่อนไหวหรือเคลื่อนไหวได้น้อยมาก ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ การดูแลตนเองในระดับพื้นฐานทำได้เพียงเล็กน้อยหรือทำไม่ได้เลย จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือให้คำปรึกษาและแนะนำ

ตาราง 2 (ต่อ)

ระดับความรุนแรง	คะแนนของแบบทดสอบทางสติปัญญา (IO)	ลักษณะเฉพาะ
อื่นๆ (Other)	ทำการประเมินเชาว์ปัญญาตามวิธีการปกติได้ยากหรือไม่สามารถทำได้	มักมีความบกพร่องทางกายหรือทางประสาทรับรู้ร่วมด้วย เช่น ตาบอด หูหนวก หรือมีความผิดปกติอย่างรุนแรงหรือพิการทางกาย
ระบุประเภทไม่ได้ (Unspecified)		มีหลักฐานว่าเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แต่มีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแยกประเภทเช่นข้างต้นได้

การแบ่งระดับสติปัญญาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะมองทั้งระดับเชาว์ปัญญาและพฤติกรรมไปพร้อม ๆ กัน จะไม่มองอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้เชาว์ปัญญาระดับพอเรียนได้เมื่อได้การกระตุ้นจะมีพัฒนาการที่ดีได้ง่ายกว่าระดับพอฝึกได้ เพราะเด็กระดับพอฝึกได้จะมีความพิการซ้ำซ้อนร่วมอยู่ด้วย ซึ่งการกระตุ้นพัฒนาการจะกระทำได้ง่ายกว่าระดับพอเรียนได้

3. ลักษณะพัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ความหมายของพัฒนาการ

พัฒนาการ หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแต่ละช่วง ตามลำดับขั้นตอน ซึ่งกำหนดขึ้นโดยธรรมชาติในรูปลักษณะเดียวกันหมดทุกคน เรียกว่าเป็นไปตามกฎเกณฑ์สากลตามธรรมชาติ (สุภัททา ปิณฑะแพทย์. 2527)

พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งในโครงร่าง (structure) และแบบแผนของอินทรีย์ทุกส่วน การเปลี่ยนแปลงนี้จะก้าวหน้าไปเรื่อยๆ เป็นขั้นๆ จากระยะหนึ่งไปอีกระยะหนึ่ง ทำให้เด็กมีลักษณะและความสามารถใหม่ๆ เกิดขึ้น ซึ่งจะมีผลทำให้เจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม (ประภาพันธ์ กรโกสียกาจ. 2527)

พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการที่เป็นระเบียบของการเปลี่ยนแปลงในด้านรูปร่างและส่วนต่างๆ ของร่างกาย รวมทั้งการรวมส่วนต่างๆ ของร่างกายมาทำหน้าที่เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงนี้จะก้าวหน้าไปเรื่อยๆ จากระยะหนึ่งไปอีกระยะหนึ่ง และอัตราของการพัฒนานี้ไม่แน่นอนเปลี่ยนไปแล้วแต่ละบุคคล (ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ. 2529)

สรุป พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์อย่างมีระเบียบแบบแผนสืบเนื่องกันไป ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพ สภาพแวดล้อม การเลี้ยงดูเป็นการหล่อหลอมตัวบุคคลให้อยู่ในลักษณะที่เป็นตัวบุคคลนั้น ๆ ธรรมชาติของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้น จะมีพัฒนาการทุกด้านเจริญได้เหมือนบุคคลปกติ เพียงแต่ล่าช้ากว่า จึงจำเป็นต้องนำกิจกรรมต่างๆ เข้ามาเป็นตัวช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ การเรียนรู้ ประสบการณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการสอนแบบปกติ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ✓
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและสร้างเครื่องมือ ✓
3. แบบแผนการทดลองและดำเนินการทดลอง
4. สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับฝึกได้ ทดสอบด้วยแบบทดสอบสติปัญญามาตรฐาน อายุระหว่าง 16 - 25 ปี ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน (จากศูนย์ฝึกอาชีพบางขุน ปทุมธานี กรมสุขภาพจิต กระทรวง สาธารณสุข จำนวน 56 คน)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เลือกมาจากกลุ่มประชากร จำนวน 20 คน จากศูนย์ฝึกอาชีพบางขุน ปทุมธานี กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. แบบประเมินการรับรู้ด้านอาชีพ
2. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม
3. โปรแกรมการสอนแบบปกติ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบประเมินการรับรู้ด้านอาชีพ
 - 1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านอาชีพ

1.2 ศึกษาแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพของ สมปอง สุขศกุงการสถิตติ (2530) แบบทดสอบความรู้เรื่องอาชีพของ มาริสา เครื่องพนัส (2536)

1.3 สร้างแบบประเมินการรับรู้ด้านอาชีพ จำนวน 30 ข้อ ดังนี้

1.3.1 ลักษณะอาชีพ จำนวน 10 ข้อ

1.3.2 ลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ จำนวน 10 ข้อ

1.3.3 การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ จำนวน 10 ข้อ

1.4 นำแบบประเมินการรับรู้ด้านอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านอาชีพตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไข จำนวน 3 ท่าน

1.5 นำแบบประเมินการรับรู้ด้านอาชีพที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน 30 ข้อไปทดลองใช้กับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงพยาบาลราชานุกุล ฝ่ายฟื้นฟูฯ ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน

1.6 นำแบบทดสอบที่ได้มาวิเคราะห์ความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อแต่ละข้อและเลือกข้อที่มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง .20 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนก (r)

1.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน โดยได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.75

1.8 นำแบบทดสอบทั้งหมดที่มีค่าความเชื่อมั่นตามที่ต้องการมาจัดทำสำเนาตามฉบับจริง จำนวน 10 เล่ม ใช้สำหรับเป็นเครื่องมือในการทดสอบ

2. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม

2.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม และการรับรู้ด้านอาชีพจากเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

2.2 สร้างโปรแกรมใช้กิจกรรมกลุ่ม โดยแบ่งกิจกรรมกลุ่มออกเป็น 3 ชุด คือ การเล่นเกม บทบาทสมมุติ กรณีตัวอย่าง

2.3 นำโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบสอดคล้องระหว่าง จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน และการประเมิน

2.4 นำโปรแกรมใช้กิจกรรมกลุ่มมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 นำโปรแกรมการใช้อภิธรรมกลุ่มไปทดลองใช้กับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงพยาบาลราชานุกูล ฝ่ายฟื้นฟูฯ ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างโดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

2.5.1 สุ่มแบบฝึกกิจกรรมกลุ่ม ทั้ง 3 ชุด ไปทดลองใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในด้านภาษา สื่ออุปกรณ์ และเวลาที่ใช้ในกิจกรรมแต่ละกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้โปรแกรมการใช้อภิธรรมที่มีประสิทธิภาพ

แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยจะดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง Randomized Control Group Pretest Posttest Design ตามตารางดังนี้

ตาราง 3 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	วิธีสอน	ทดสอบหลัง
R_E	T_{1E}	X_E	T_{2E}
R_C	T_{1C}	X_C	T_{2C}

R_E	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง
R_C	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มควบคุม
T_{1E}	แทน	ทดสอบก่อนในกลุ่มทดลอง
T_{1C}	แทน	ทดสอบก่อนในกลุ่มควบคุม
X_E	แทน	การสอนโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม
X_C	แทน	การสอนปกติซึ่งใช้ในกลุ่มควบคุม
T_{2E}	แทน	ทดสอบหลังในกลุ่มทดลอง
T_{2C}	แทน	ทดสอบหลังในกลุ่มควบคุม

วิธีการดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลองวัดการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพแล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนน Pretest

2. การดำเนินการทดลองผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3. ภายหลังการทดลอง

3.1 เมื่อครบกำหนดระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยวัดการรับรู้ด้านอาชีพ โดยให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทั้ง 2 กลุ่ม ตอบแบบทดสอบการรับรู้ด้านอาชีพชุดเดียวกับฉบับที่ทดสอบก่อนการทดลอง แล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนน Posttest

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบทดสอบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือมีดังนี้

1.1 ค่าความยากง่าย (Difficulty) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536) ดังนี้

$$P = \frac{r}{n}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากง่าย
	r	แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูก
	n	แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการรับรู้ทางด้านอาชีพซึ่งใช้วิธีของ คูเดอร์

ริชาร์ดสัน (Kuder – Recharson) โดยคำนวณจากสูตร KR-20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.

2536)

$$r_{ii} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_i^2} \right]$$

เมื่อ	r_{ii}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งหมด
	p	แทน	สัดส่วนของนักเรียนที่ทำได้ในข้อหนึ่งๆ
	q	แทน	สัดส่วนของนักเรียนที่ทำผิดในข้อหนึ่งๆ หรือ 1-p
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบฉบับนั้นๆ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการทดลองมีดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.

2536)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2.3 ค่า t-test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
S.D	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบความแตกต่าง

ตาราง 4 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

กลุ่ม	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มทดลอง	10	30	25.1	4.12
กลุ่มควบคุม	10	30	15.6	4.35

จากตาราง 4 ปรากฏว่าก่อนการทดลอง บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรม มีการรับรู้ด้านอาชีพมีค่าเฉลี่ย 25.1 คะแนนและบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีการรับรู้ด้านอาชีพมีค่าเฉลี่ย 15.6 คะแนนจากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

ตาราง 5 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มก่อนและหลังทดลอง

	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			t
	N	$\bar{X}$	S.D	N	$\bar{X}$	S.D	
กลุ่มทดลอง	10	12.9	1.96	10	25.1	4.12	5.12*

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 ปรากฏว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการใช้ กิจกรรมกลุ่ม มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนและหลังการทดลอง

	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			t
	N	$\bar{X}$	S.D	N	$\bar{X}$	S.D	
กลุ่มควบคุม	10	9.4	1.07	10	15.6	4.35	5.16*

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 ปรากฏว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีการรับรู้ด้านอาชีพ สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ได้รับการ
ใช้กิจกรรมกลุ่มและได้รับการสอนแบบปกติหลังการทดลอง

	หลังการทดลอง			t
	N	$\bar{X}$	S.D	
กลุ่มทดลอง	10	25.1	4.12	5.45
กลุ่มควบคุม	10	15.6	4.35	

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 ปรากฏว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับฝึกได้ที่ได้รับการใช้
กิจกรรมกลุ่ม มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับฝึกได้ที่ได้รับการ
การสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ที่ได้รับการใช้กิจกรรมกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้น เมื่อได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ มีระดับเชาว์ปัญญา ระหว่าง 35-49 ที่เลือกมาจากกลุ่มประชากรจำนวน 20 คน จากศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน จังหวัดปทุมธานี กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพ
2. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม
3. โปรแกรมการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design.

1. การทดสอบก่อนการทดลอง ให้นักลที่มีควมบกพร่องทางสติปัญญาระดับฝึกได้ ที่เลือกมาจากกลุ่มประชากรจำนวน 20 คน จากศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน จังหวัดปทุมธานี ตอบแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพ โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน และเก็บคะแนนไว้เป็นการทดสอบครั้งแรก

2. ขั้นตอนทดลอง ดำเนินการทดลองโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลองตามโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพ จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 30 นาทีเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2541 ถึงวันพุธที่ 13 มกราคม พ.ศ.2542 ระหว่างเวลา 10.15 ถึง 10.45 น. และหากวันที่ทำการทดลองวันใดตรงกับวันหยุดของโรงเรียนผู้วิจัยได้ทำการทดลองชดเชยในวันศุกร์

ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติตามโปรแกรมการสอนปกติที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพ จำนวน 12 ครั้งๆ ละ 30 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันพุธที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2541 ถึงวันพฤหัสบดีที่ 14 มกราคม พ.ศ.2542 ระหว่างเวลา 10.15-10.45 และหากวันที่ทำการทดลองวันใดตรงกับวันหยุดของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ทำการชดเชยในวันศุกร์

3. การทดสอบหลังการทดลอง ให้นักลที่มีควมบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพ อีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้รับการพิจารณาการรับรู้ด้านอาชีพโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มและการสอนแบบปกติ

4. นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพทั้งก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งแยกวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. นำคะแนนที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพทั้งก่อนและหลังการทดลองมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test

3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test

4. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มและที่ได้รับการสอนแบบปกติก่อนการทดลอง โดยใช้ t - test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้ามียังต่อไปนี้

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้มีการรับรู้อาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากได้ใช้กิจกรรมกลุ่ม

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หลังได้รับการสอนแบบปกติ

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับฝึกได้ที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ อายุ 16-25 ปี มีดังต่อไปนี้

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของประนอม เดชชัย (2531) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มจะช่วยฝึกประสบการณ์ต่างๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น ทำให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและบุคคลอื่นในกลุ่มดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พวงแก้ว เนตโอรรัตน์ (2533) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า การฝึกกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียน มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นฤมล วรรณกุล (2531) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหนังสืออ้างอิงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม โดยการใช้กิจกรรมกลุ่มกับสไลด์เทป ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้สไลด์เทปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพให้สูงกว่าเดิมได้ ทั้งนี้เพราะว่าในระหว่างการทดลองผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์เกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ โดยใช้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แสดงบทบาทสมมติ เล่นเกม ตลอดจนได้เรียนรู้จากกรณีตัวอย่าง โดยจัดประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกัน นอกจากนี้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้อภิปรายและสรุปสิ่งที่เรียนรู้ร่วมกัน ทำให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีความกระตือรือร้น ไม่เบื่อหน่าย และสนุกสนาน ส่งผลให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ การประสบความสำเร็จในอาชีพ และเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพสูงขึ้น

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการสอนแบบปกติสามารถพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาลี่ จบศรี (2531) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม “ฉวีศรีราษฎร์บำรุง” จังหวัดปทุมธานี โดยกลุ่มทดลองสอนโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติมีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับการศึกษาของ ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มทดลองใช้กิจกรรมกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติผลการศึกษาพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบปกติเรื่องการรับรู้ด้านอาชีพสามารถพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้สูงขึ้นได้ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สอนบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยตนเอง โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพเช่นเดียว ในการสอนแบบปกตินี้ผู้วิจัยใช้วิธีบรรยายประกอบการใช้สื่อการสอนและการซักถามบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ซักถามและสรุปร่วมกัน

เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเรียน โดยผู้วิจัยเริ่มปฐมนิเทศ สอนเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ ทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้วโดยเชื่อมโยงเรื่องที่จะเรียนต่อไป ภายหลังการสอนบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ การประสบความสำเร็จในอาชีพและการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญากลุ่มทดลอง ที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนได้สูงกว่าการสอนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญศรี จิงธนาเลิศ (2530) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีการปรับตัวกับเพื่อนได้ดีกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสาลี จวบศรี (2531) ที่ได้ทำการทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม "นิเวศรราชวรานุบำรุง" จังหวัดปทุมธานี ที่พบว่านักเรียนได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความเป็นผู้นำประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการใช้กิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้มีโอกาสปฏิบัติและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม และกรณีตัวอย่าง ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา อภิปรายและสรุปเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพร่วมกัน ส่วนการสอนแบบปกติเรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ แม้ว่าผู้วิจัยใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่ มีการซักถามบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ซักถาม ก็สามารถพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้สูงขึ้น แต่สูงน้อยกว่าการใช้กิจกรรมกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลควรมีนโยบายสร้างโรงงานในอารักษารองรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มึ่งงานทำและสามารถเลี้ยงตัวเองได้มากนักน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณา จันทรวินาศ. ผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- กัลยา สุตบุตร. "การแบ่งประเภทของภาวะปัญญาอ่อนตาม ICD 10,"
วารสารราชานุกูล. 7: 24-28 ; กันยายน – ธันวาคม 2535.
- คมเพชร จิตรศุภกุล. เอกสารการสอนกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ทิพย์วรรณ กิตติพร. เอกสารประกอบการสอนอาชีพศึกษาเบื้องต้น. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ พิษณุโลก, 2531.
- ทีศนา แหมมณี และเยาวภา เตชะคุปต์. กลุ่มสัมพันธ์และทักษะปฏิบัติ เล่ม 1.
กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์, 2522.
- นฤมล วรรณกุล. เปรียบเทียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหนังสืออ้างอิงของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับสไลด์เทป. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- นพพร น้อยสอาด. การสอนและการฝึกทักษะวิชาชีพสำหรับบุคคลปัญญาอ่อนใน
หน่วยงานของรัฐและเอกชน. วิทยานิพนธ์ คอ. ม. กรุงเทพฯ : สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2531. อัดสำเนา.
- นวลศิริ เปาโรหิต. พัฒนาการทางอาชีพ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2528.
- บุญศรี จิงธนาเลิศ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ .
- ปทุมมาศ พูนเกษม การใช้คู่มือการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อการพัฒนาวุฒิ
ภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2529. อัดสำเนา
- ประนอม เดชชัย. นวัตกรรมการเรียนการสอนและแนวปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.

- ประภาพันธุ์ กรโกสียกาย. “การศึกษาเด็ก,” เอกสารคำสอบวิชาประถม 301 กรุงเทพฯ :
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- ผดุง อารยะวิญญู. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ :
หจก. บรรณกิจเทรดดิ้ง, 2533.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. เอกสารประกอบการสอนแนะแนว 515 ทฤษฎีพัฒนาการทาง
อาชีพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- พัชรวิวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. เอกสารประกอบการบรรยายภาวะบกพร่องทางสติปัญญา :
การฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านอาชีพและการจ้างงานบุคคลปัญญาอ่อน.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
- พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง. การแนะแนวในอาชีพและการอาชีพศึกษา. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปทุมวัน, 2535.
- พล แสงสว่าง. การศึกษาองค์ประกอบในการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักเรียนไทย
มุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในจังหวัดยะลา. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. โรงเรียนล้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม.
ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- มารีสา เครื่องพนัส. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย.
ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. การทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง.
ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.
- วรรณ พรมบุรณย์. ยุทธศาสตร์ในการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ :
อักษรไทย, 2536.
- วัชร ทรัพย์มี. การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- วัชร ธีระคำ. จิตวิทยาแนะแนวและให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2523.

- วันรุณี คมกฤส. เอกสารการศึกษาพิเศษความบกพร่องทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2538.
- ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ. จิตวิทยาทั่วไป. ม.ป.ท., 2529. อัดสำเนา.
- ศุภวดี บุญดวงศ์. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. สงขลา : ภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2527.
- สุริรัตน์ วิไลรัตน์. ผลพวงของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการรับรู้ด้าน
อาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดทรงธรรม อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา
- สาลี จบศรี. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม "ผิวนิราศราษฎร์บำรุง" จังหวัด
ปทุมธานี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุภัททา ปิ่นทะแพทย์. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. ม.ป.ท., 2527.
- สมปอง สุขสงคารกิติ. ผลการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสำนึกด้านอาชีพของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- อารี ตัญท์เจริญรัตน์. เอกสารประกอบการเรียนจิตวิทยาพัฒนาการ. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2522.
- Cullinan, Douglas. Special Education for adolescents. Issues and Perspectives,
by Douglas Cullinan and Michael H Epstein. Columbus, Charles E-Merrill,
1979.
- Currie, Lawrence E. "Vocational Awareness, Vocational Development and Vocational
Response in Adolescents of Divergent Ethic, Educational, and Social-
Economic Backgrounds" Dissertation Abstract International 34 : 7119-A;
June, 1973.
- Shaw, Mervin E. Group Dynamics : the Psychology of Small Group Behavior.
3rd ed. New York, McGraw-Hill, 1981.
- Super, Donild Edwin. The Psychology of Careers. New York : Harper and Brothers,
1957.
- Thompson, John F. Foundation of Vocational Education Social and Philosophy
Concept. Englewood Cliffs, New Jersey; Prentice Hall, 1973.

Traxler, Vernon G. Career Counseling : Applied Concepts of Life Planning. California : Books/Cole Publishing Company, 1990.

Traxler, A. E. and R. D. North. Techniques of Guidance. New York : Harper and Row. 1967.

Venn, John. Assessment of Student with Spccial needs. NewYork : Macmillan, 1994.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ที่ ทม 1007/3738

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

12 กันยายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววัลยา เป้าพูนทอง เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาพิเศษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ (35-49) อายุ 16-25 ปี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร. พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์ ประธาน

ศ.ดร.ผดุง อารยะวิญญู กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอทดลองสอนบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ (35-49) อายุ 16-25 ปี ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2540 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใดๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริฎา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

โปรแกรมการสอนแบบปกติ เรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ

1. ปฐมนิเทศ
2. ชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพ
3. ชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพ
4. ลักษณะอาชีพของกลุ่มอาชีพต่างๆ
5. คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ
6. คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ
7. การประสบความสำเร็จในอาชีพ
8. การประสบความสำเร็จในอาชีพ
9. การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ
10. การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ
11. การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ
12. ปัจฉินิเทศ

โปรแกรมการสอบแบบปกติ เรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ

ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน
2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย เรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนแล้วแนะนำตนเอง
2. ให้นักเรียนแนะนำตนเองโดยให้นักเรียนออกมาแนะนำตัวเองหน้าชั้นเรียนทีละ 1 คน
ดังนี้
 - 2.1 ดิฉัน, ผม ชื่อ.....
 - 2.2 อายุ ปี
 - 2.3 สิ่งที่ชอบทำ
3. ผู้วิจัยอธิบายจุดมุ่งหมายในเรื่องการทำกิจกรรม คือ นักเรียนจะได้มีมนุษย์สัมพันธ์กับคนอื่น
4. ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการรับรู้ด้านอาชีพ
5. ผู้วิจัยสรุปจุดมุ่งหมายของการแนะนำตนเองและจุดมุ่งหมายในเรื่องการรับรู้ด้านอาชีพให้กับนักเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียน
2. สังเกตจากการตรวจสอบบันทึกของนักเรียน

ครั้งที่ 2

ชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 อาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยถามนักเรียนรู้จักอาชีพอะไรบ้าง

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับ
 - 1.1 ความหมายของอาชีพ
 - 1.2 อาชีพที่อยู่ใกล้ๆ ตัวนักเรียนแต่ละอาชีพนั้นมีลักษณะอย่างไร เช่น ครู
2. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนแต่ละคนเกี่ยวกับอาชีพและลักษณะอาชีพที่นักเรียนรู้จัก

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับอาชีพและลักษณะที่สำคัญของอาชีพต่างๆ พร้อมกับนักเรียน

จดลงสมุด

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน

ครั้งที่ 3

ชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ
2. เพื่อให้เรียนบอกชื่ออาชีพที่มีอยู่ในบ้านและชุมชนได้

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยถามนักเรียนว่าบิดามารดาของนักเรียนประกอบอาชีพอะไร

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับ
 - 1.1 ความหมายของอาชีพในบ้านและชุมชนให้นักเรียนฟัง
 - 1.2 ความแตกต่างหรือเหมือนเกี่ยวกับอาชีพในบ้านและในชุมชน
 - 1.3 ลักษณะอาชีพต่างๆ ในบ้านและในชุมชน
2. ผู้วิจัยถามนักเรียนแต่ละคนเกี่ยวกับอาชีพในบ้านและในชุมชน

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับอาชีพและลักษณะในบ้านและในชุมชนว่าเป็นส่วนหนึ่งของ
การรู้จักอาชีพและลักษณะของอาชีพ

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน

ครั้งที่ 4

ลักษณะอาชีพของกลุ่มอาชีพต่างๆ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกลักษณะของแต่ละกลุ่มอาชีพต่อไปนี้ คือ กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลและกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความคิด

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเรื่อง กลุ่มอาชีพว่าเป็นอย่างไร ประกอบด้วยอาชีพอะไร และอาชีพในแต่ละกลุ่มนั้นมีลักษณะอย่างไร

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับ
 - 1.1 ลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคลพร้อมยกตัวอย่างประกอบ
 - 1.2 ลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของพร้อมยกตัวอย่างประกอบ
 - 1.3 ลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพร้อมยกตัวอย่างประกอบ
 - 1.4 ลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความคิดพร้อมยกตัวอย่างประกอบ
2. ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะอาชีพในแต่ละกลุ่มอาชีพ

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับลักษณะอาชีพในแต่ละกลุ่มอาชีพพร้อมกับให้นักเรียนจดบันทึกลงสมุด

อุปกรณ์

- รูปภาพอาชีพ เช่น ค้าขาย ยาม ครู ตำรวจ ฯลฯ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการตรวจสอบผลงานของนักเรียน

ครั้งที่ 5

คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความตั้งใจความขยัน และความมีมนุษยสัมพันธ์ได้

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพในโรงเรียนว่ามีอาชีพอะไรบ้าง

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายความหมายเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพว่าคืออะไร
2. ผู้วิจัยยกตัวอย่างของคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบอาชีพต่างๆ
3. ผู้วิจัยอธิบายคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพว่าต้องมีความรับผิดชอบ ความขยัน ความตั้งใจ ฯลฯ

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่างๆ พร้อมให้นักเรียนจดบันทึกลงสมุด

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
2. สังเกตจากการตรวจสมุดงานของนักเรียน

ครั้งที่ 6

คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความตั้งใจ ความขยัน และความมีมนุษยสัมพันธ์ได้

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยถามนักเรียนถึงคุณลักษณะอาชีพต่างๆ ที่เรียนในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายความหมายเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความขยัน ฯลฯ
2. ผู้วิจัยอธิบายลักษณะเด่นของแต่ละอาชีพว่าเป็นอย่างไร เช่น
 - 2.1 อาชีพครู จะต้องมีความรับผิดชอบ และมีความกระตือรือร้นในการหาความรู้มาสอนให้กับนักเรียน
 - 2.2 อาชีพจิตรกร จะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน

ครั้งที่ 7

การประสบความสำเร็จในอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกถึงความสำคัญของผู้ประกอบอาชีพที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพที่ได้เรียนมาแล้ว

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายถึงความสำคัญของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ
2. ผู้วิจัยอธิบายถึงปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จในอาชีพ ความก้าวหน้าในอาชีพ และความมีชื่อเสียงในอาชีพ

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยสรุปถึงความสำคัญของผู้ประกอบอาชีพที่ส่งผลความก้าวหน้า ความมีชื่อเสียง และความสำเร็จในอาชีพ พร้อมทั้งจุดบันทึกลงในสมุด

การประเมินผล

สังเกตจากการตรวจสอบผลงานของนักเรียน

ครั้งที่ 8

การประสบความสำเร็จในอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่า รายได้ ความก้าวหน้า และความเสี่ยงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในอาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยถามนักเรียนถึงในเรื่องที่เรียนในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับแนวทางประสบความสำเร็จในอาชีพพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ
2. ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับคุณพ่อคุณแม่ของนักเรียนประกอบอาชีพอะไร
3. ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอาชีพว่าเขาประกอบอาชีพอะไร มีรายได้มากน้อยเพียงใด มีความเสี่ยงหรือไม่

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับรายได้ ความก้าวหน้า ความมั่นคง ความมี
ความเสี่ยง ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในอาชีพ

การประเมินผล

1. สัมผัสจากการตอบคำถามของนักเรียน
2. สัมผัสจากการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 9

การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าความสามัคคี เป็นส่วนหนึ่งของการประสบความสำเร็จ
ในด้านอาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยทบทวนเกี่ยวกับการเรียนในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงความหมายของความสนใจ และความ
สามารถ และกล่าวถึงผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ
2. ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับความสนใจในการประกอบอาชีพของนักเรียน
3. ผู้วิจัยอธิบายถึงการประสบความสำเร็จในอาชีพว่าจะต้องมีความขยัน ความ
รับผิดชอบ ความสามัคคี ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฯลฯ

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า ความสนใจและความสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการ
การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 10

การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าความสนใจและความสามารถของตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพที่นักเรียนสนใจอยากทำ

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายถึงลักษณะการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพที่จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้
 - 1.1 ความสามารถของตนเอง
 - 1.2 ความสนใจในการประกอบอาชีพนั้น
 - 1.3 มีความรู้และความเข้าใจในอาชีพนั้นๆ เป็นอย่างดี
2. ผู้วิจัยอ่านเรื่อง ทางเลือกให้นักเรียนฟัง และร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่ได้ฟัง
3. ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับความสนใจและความสามารถของนักเรียนในการประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยสรุปว่าความสนใจและความสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ พร้อมกับให้นักเรียนจดบันทึกลงสมุด

อุปกรณ์

เอกสาร เรื่อง ทางเลือก

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
2. สังเกตจากการตรวจสมุดงาน

ครั้งที่ 11

การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ตามความสนใจ
ความสามารถของตนเอง

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับ
 - 1.1 ความสำคัญของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ
 - 1.2 ความสำคัญของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพตามความสนใจของนักเรียน
 - 1.3 ความสำคัญของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพตามความสามารถของนักเรียน
 - 1.4 แหล่งข้อมูลที่นักเรียนจะทราบเกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพว่าจะทราบได้จาก
ที่ไหนบ้าง

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยสรุปถึงความสำคัญของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพตามความสนใจ ความ
สามารถของนักเรียน และแหล่งข้อมูลที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องอาชีพ

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน

ครั้งที่ 12

ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสำรวจตนเองหลังจากการเรียนรู้เรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านอาชีพ

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพจากการเรียนที่ผ่านมา
2. ผู้วิจัยสรุปและแจกเอกสารสรุปเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปผลที่ได้รับจากการเรียนการสอนเรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ

อุปกรณ์

เอกสารสรุปพร้อมรูปภาพ เรื่อง การรับรู้ด้านอาชีพ

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ภาคผนวก ค

โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม เรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ

โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มเรื่องการเรียนรู้ด้านอาชีพ

ครั้งที่ 1

การปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี และให้นักเรียนให้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน
2. เพื่อให้นักเรียนทราบรายละเอียดวิธีการ และจุดมุ่งหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพ

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแนะนำตนเองโดยใช้กิจกรรม “เก้าอี้ดนตรี” . ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ คือ
 - 1.1 ให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมรอบเก้าอี้ ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนนักเรียน 2 ตัว
 - 1.2 ผู้วิจัยเปิดเพลงให้นักเรียนเดินไปรอบ ๆ เก้าอี้ โดยวนไปทางซ้ายมือ
 - 1.3 เมื่อผู้วิจัยหยุดเพลงให้นักเรียนแต่ละคนพยายามนั่งเก้าอี้ให้ได้ ผู้ที่ไม่ได้นั่งเก้าอี้จะถูกคัดออกมาอยู่ข้างนอก และให้จับคู่กันไว้
 - 1.4 เริ่มทำข้อ 1.1-1.3 อีกจนเหลือ 2 คนสุดท้าย เพราะฉะนั้นแต่ละกลุ่มจะมี 2 คน
 - 1.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคู่ แนะนำชื่อ นามสกุล และอาชีพที่นักเรียนอยากจะเป็นในอนาคต
2. ผู้วิจัยอธิบายการฝึกกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยอธิบายความหมายของ “อาชีพที่นักเรียนรู้จัก”
 - 2.2 ผู้วิจัยอธิบายวิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
 - 2.3 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน เพื่อทำกิจกรรมในครั้งต่อไป

อุปกรณ์

1. เครื่องเสียง
2. ตลับเทปเพลง
3. แก้ว

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม

ครั้งที่ 2

เกม อาชีพอะไรเอ๋ย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกชื่ออาชีพและลักษณะของอาชีพต่างๆ อย่างน้อย 3 อาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพว่า นักเรียนรู้จักหรือเคยพบเห็นอาชีพอะไรบ้าง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน
2. ผู้วิจัยอธิบายวิธีปฏิบัติกิจกรรมดังนี้
 - 2.1 เกมนี้ ชื่อ อาชีพอะไรเอ๋ย
 - 2.2 ผู้วิจัยแจกอุปกรณ์ประกอบการเล่นเกม คือ ภาพตัวต่อรูปอาชีพต่างๆ ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ภาพ
 - 2.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันต่อภาพ โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที
 - 2.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียนถึงรูปภาพที่นักเรียนประกอบสำเร็จ ว่าเป็นอาชีพอะไร, อาชีพนี้มีลักษณะการทำงานอย่างไร

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับอาชีพและลักษณะที่สำคัญของอาชีพนั่นๆ

อุปกรณ์

ภาพตัวต่อรูปร่างต่างๆ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเล่นเกมนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปรายหน้าชั้นเรียนของนักเรียน

ครั้งที่ 3

กรณีตัวอย่าง “อาชีพนในบ้านและในชุมชน”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ
2. เพื่อให้เรียนบอกชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพที่มีอยู่ในบ้านและชุมชนได้

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงอาชีพของบิดามารดาของนักเรียน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง “อาชีพนในบ้านและในชุมชน”
2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 สมาชิกในครอบครัวของนักเรียนประกอบอาชีพอะไรบ้าง
 - 2.2 อาชีพในชุมชนมีอะไรบ้าง มีลักษณะอย่างไร
 - 2.3 ให้นักเรียนช่วยกันบอกประโยชน์ที่ได้รับจากอาชีพนั้นๆ

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพนั้นๆ สมาชิกในครอบครัวและอาชีพในชุมชน

อุปกรณ์

รูปภาพกรณีตัวอย่างเรื่อง อาชีพในบ้านและในชุมชน
การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากความร่วมมือกันตอบคำถามของนักเรียน

ครั้งที่ 4

บทบาทสมมติ เรื่อง ลักษณะอาชีพของแต่ละกลุ่มอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกลักษณะของแต่ละกลุ่มอาชีพต่อไปนี้ คือ กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เรื่อง ลักษณะอาชีพต่างๆ ว่าเป็นอย่างไร และสามารถจัดเป็นกลุ่มๆ ซึ่งเรียกว่า กลุ่มอาชีพนั้น จำแนกเป็นกี่กลุ่ม ประกอบไปด้วยอาชีพอะไร และมีลักษณะอย่างไร

ขั้นดำเนินการ

1. เลือกตัวผู้แสดงโดยใช้วิธีจับฉลาก
2. อธิบายบทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคน และเตรียมตัวแสดง
3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
4. ให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์
5. เมื่อผู้แสดงพร้อมจึงเริ่มแสดงบทบาทสมมติของแต่ละคน
6. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันอภิปรายว่า เรื่องที่แสดงจบแล้วนั้นประกอบด้วยอาชีพอะไรบ้าง และมีลักษณะอย่างไร
7. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันหารายชื่อของแต่ละอาชีพและลักษณะอาชีพ ดังนี้
 - 7.1 อาชีพและลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล เช่น ครู พยาบาล นุรุษ ไปรษณีย์

- 7.2 อาชีพและลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีชีวิต เช่น เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่
- 7.3 อาชีพและลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น ช่างซ่อมรถยนต์ ช่างซ่อมเครื่องจักร พนักงานทำความสะอาด
- 7.4 อาชีพและลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล เช่น พนักงานคอมพิวเตอร์ พนักงานธนาคาร
- 7.5 อาชีพและลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความคิด เช่น จิตรกร นักออกแบบ

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับลักษณะอาชีพของแต่ละกลุ่มอาชีพ

อุปกรณ์

1. เอกสารบทบาทสมมติ เรื่องลักษณะอาชีพของแต่ละกลุ่มอาชีพ
2. เครื่องแต่งกายในแต่ละกลุ่มอาชีพ

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

ครั้งที่ 5

เกม หาคู่

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความตั้งใจ ความขยัน และความมีมนุษยสัมพันธ์ได้

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพที่มีอยู่ในโรงเรียนว่ามีอาชีพอะไรบ้าง อาชีพนั้นมีลักษณะอย่างไร

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน
2. ผู้วิจัยอธิบายวิธีปฏิบัติกิจกรรมดังนี้
 - 2.1 เกมนี้ ชื่อ หาคู่
 - 2.2 ผู้วิจัยแจกรูปภาพอาชีพต่างๆ เช่น ครู หมอ พยาบาล เป็นต้น และแจกลักษณะการทำงานของกลุ่มอาชีพนั้นให้แต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 5 ภาพ
 - 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันจับคู่ภาพอาชีพกับลักษณะการทำงานของอาชีพนั้นให้คู่กัน จนครบ 5 ภาพ
 - 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำรูปภาพที่ช่วยกันจับคู่ ลักษณะการทำงานของอาชีพต่างๆ มาอภิปรายให้เพื่อน ๆ ฟัง เช่น
 - รูปภาพอาชีพครู จับคู่ลักษณะการทำงาน สอนหนังสือ
 - รูปภาพอาชีพหมอ จับคู่ลักษณะการทำงาน รักษาคนไข้

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่างๆ

อุปกรณ์

1. บัตรรูปภาพอาชีพต่างๆ จำนวน 15 ภาพ
2. บัตรรูปภาพลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่างๆ จำนวน 15 ภาพ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. สังเกตจากการอภิปรายของนักเรียน

ครั้งที่ 6

กรณีตัวอย่าง : คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้แก่นักเรียนบอกคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความตั้งใจ ความขยัน และความมีมนุษยสัมพันธ์ได้

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยถามนักเรียนถึงคุณลักษณะเด่นของผู้ประกอบอาชีพที่ได้เรียนมาแล้ว

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ
2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 กลุ่มอาชีพในกรณีตัวอย่างมีกลุ่มอาชีพอะไรบ้าง
 - 2.2 กลุ่มอาชีพในแต่ละกลุ่มมีลักษณะการทำงานอย่างไร

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาชีพต่างๆ

อุปกรณ์

กรณีตัวอย่าง เรื่อง คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากการร่วมกันอภิปรายของนักเรียน

ครั้งที่ 7

กรณีตัวอย่าง เรื่อง ครูสมศักดิ์

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกถึงความสำคัญของคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เรื่อง เกี่ยวกับอาชีพและคุณลักษณะของผู้ประกอบในกลุ่มอาชีพต่างๆ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่าง เรื่อง “ครูสมศักดิ์” ให้นักเรียนฟัง
2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 ลักษณะของครูสมศักดิ์เหมาะสมที่จะเป็นครูหรือไม่ เพราะอะไร
 - 2.2 ถ้านักเรียนเป็นครูสมศักดิ์ นักเรียนจะชกสุชาติไหม เพราะอะไร
 - 2.3 ให้นักเรียนบอกคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพครู

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพครูที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพ

2. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่าอาชีพของครูสมศักดิ์นั้นเกี่ยวข้องกับบุคคล ซึ่งประกอบอาชีพในกลุ่มนี้ควรมีลักษณะอย่างไรจึงจะมีความก้าวหน้ามีชื่อเสียง และประสบความสำเร็จในอาชีพ

อุปกรณ์

1. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง ครูสมศักดิ์

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการทำกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ครั้งที่ 8

กรณีตัวอย่าง เรื่อง การประสบความสำเร็จในอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่า รายได้ ความก้าวหน้า และความมีชื่อเสียงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในอาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยถามนักเรียนถึงลักษณะอาชีพต่างๆ เพื่อนำเข้าสู่เรื่องการประสบความสำเร็จในอาชีพ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยอ่านรายงานผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอาชีพจากนิตยสาร
2. ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับลักษณะอาชีพของบุคคลนั้นๆ ความมีชื่อเสียงและรายได้ในการประกอบอาชีพนั้น
3. ให้นักเรียนถามเกี่ยวกับบทสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยอ่านให้ฟัง
4. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าถ้านักเรียนจะประกอบอาชีพหนึ่งให้ประสบความสำเร็จนั้น นักเรียนจะคำนึงถึงเรื่องใดบ้าง

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายได้ โอกาสก้าวหน้า ความมั่นคง และความมีชื่อเสียงว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความสนใจของนักเรียน
2. สัมผัสจากการอธิบายและการซักถามของนักเรียน

ครั้งที่ 9

บทบาทสมมติ เรื่อง กลุ่มสีฟ้า

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าความสามัคคี เป็นส่วนหนึ่งของการประสบความสำเร็จ
ในด้านอาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากันว่าในอนาคตนักเรียนสนใจประกอบอาชีพอะไรและถ้าประกอบ
อาชีพนั้น ควรจะเตรียมตัวอย่างไร

ขั้นดำเนินการ

1. เลือกผู้แสดงโดยใช้วิธีจับฉลาก
2. อธิบายบทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคนและเตรียมตัวแสดง
3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
4. ให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์
5. เมื่อผู้แสดงพร้อมจึงเริ่มแสดงบทบาทสมมติของแต่ละคน
6. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายโดยพิจารณาจากเนื้อเรื่องของบทบาทสมมติในหัวข้อต่อไปนี้
 - 6.1 หัวหน้ากลุ่มทำงานอย่างไร
 - 6.2 สมาชิกและส่วองค์กรปฏิบัติงานในการทำงานอย่างไร
 - 6.3 สมาชิกแต่ละคนได้ทำงานตามความสามารถของตนหรือไม่

7. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญที่มีผลต่อการประกอบอาชีพหรือไม่อย่างไร

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าความสำคัญเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

อุปกรณ์

เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง กลุ่มสีฟ้า

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ครั้งที่ 10

บทบาทสมมติ เรื่อง ทางเลือก

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่าความสนใจและความสามารถของตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เรื่อง ความสนใจในการประกอบอาชีพในอนาคต

ขั้นดำเนินการ

1. เลือกตัวผู้แสดงโดยวิธีจับฉลาก
2. อธิบายบทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคนและเตรียมตัวแสดง
3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
4. ให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์
5. เมื่อผู้แสดงพร้อมจึงเริ่มแสดงบทบาทสมมติของแต่ละคน
6. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 6.1 ถ้านักเรียนจะเลือกอาชีพในอนาคตนักเรียนจะอย่างไร
 - 6.2 ให้นักเรียนบอกแนวทางในการเลือกประกอบอาชีพในอนาคตของนักเรียน

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยสรุปการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ควรเลือกอาชีพที่ตนเองสนใจและเลือกตาม
ความสามารถของตนเอง

อุปกรณ์

เอกสารการแสดงผลงานทัศนศิลป์ เรื่องทางเลือก

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียน
2. สังเกตจากการร่วมกันสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 11

กรณีตัวอย่าง เรื่อง ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ตามความสนใจ
ความสามารถของตนเอง

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพว่าควรพิจารณาเรื่องอะไร
บ้าง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง “ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์”
2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 ความสำคัญของความสนใจและความสามารถที่มีต่อการเลือกอาชีพ
 - 2.2 ถ้านักเรียนจะเลือกอาชีพ นักเรียนจะเลือกอาชีพอย่างไร จึงจะได้
สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถของนักเรียน

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ
ตามความสนใจและความสามารถของตนเอง

อุปกรณ์

เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง ช่างซ่อมจักรยานยนต์

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความสนใจของนักเรียน
2. สัมผัสจากการแสดงความคิดเห็นและร่วมกันสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 12

ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของการรับรู้ด้านอาชีพและประโยชน์ที่ได้รับ

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุป ความหมายของการรับรู้ด้านอาชีพว่าหมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ การประสบความสำเร็จในอาชีพและการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ
3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 ความรู้ที่นักเรียนได้รับเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพว่า มีประโยชน์ต่อนักเรียนมากน้อยเพียงใด นักเรียนจะนำไปประกอบการพิจารณา ก่อนจะเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพได้อย่างไร
 - 3.2 นักเรียนได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มครั้งนี้
4. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับผลของการเรียนรู้เกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

อุปกรณ์

- รูปภาพอาชีพต่างๆ

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

กรณีตัวอย่าง อาชีพในบ้านและในชุมชน

ครอบครัวของมานีมีสมาชิกทั้งหมด 4 คน คือ พ่อ แม่ พี่ชายและมานี พ่อของมานีมีอาชีพเป็นบุรุษไปรษณีย์ พ่อบอกมานีว่า อาชีพของพ่อเป็นอาชีพที่ต้องบริการผู้อื่น ในวันหนึ่งๆ พ่อจะพบปะผู้คนมากมายหลายอาชีพ เช่น ครู พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ ช่างเสริมสวย เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ พ่อค้าหรือนักธุรกิจ ตำรวจ ทหาร ภารโรง ยาม แพทย์ พนักงานโรงแรม ช่างตัดเสื้อ เกษตรกร ช่างซ่อมเครื่องยนต์ ช่างซ่อมรองเท้า ช่างซ่อมนาฬิกา วิศวกร ช่างไม้ พนักงานบัญชี พนักงานธนาคาร พนักงานพิมพ์ดีด เลขานุการ พนักงานคอมพิวเตอร์ นักวิทยาศาสตร์ จิตรกร นักร้อง นักดนตรี นักประพันธ์ นักออกแบบและนักแสดง เพราะพ่อต้องนำจดหมายเอกสารหรือสิ่งของที่ผู้ส่งไปให้ผู้รับ

แม่ของมานีมีอาชีพเป็นแม่บ้าน แม่ของมานีว่า งานของแม่มีมากมายที่จะต้องทำในแต่ละวัน เช่น ทำกับข้าว ทำความสะอาดบ้าน ซัก-รีดเสื้อผ้า ให้สมาชิกในครอบครัว แม่บอกว่า เป็นการบริการสมาชิกในครอบครัวที่แม่บอกว่า เป็นการบริการสมาชิกในครอบครัวที่แม่พอใจมาก

พี่ชายของมานีมีอาชีพเป็นมัคคุเทศก์หรือผู้นำเที่ยว พี่ชายจะเก่งทางด้านภาษา ที่จะพาผู้สนใจทั้งชาวไทยและต่างประเทศไปชมสถานที่ต่าง ๆ แล้วบรรยายหรืออธิบายเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ พร้อมทั้งตอบข้อสงสัย และให้ข้อมูลจัดพาหนะ จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สนุกสนาน

สำหรับมานีนั่น หน้าทีของมานี คือ เรียนหนังสือ เพราะขณะนี้มานีกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มานีอยากมีอาชีพ เหมือนคุณป้าข้างบ้าน คืออาชีพค้าขาย มานีชอบงานด้านนี้ เพราะเป็นงานที่ได้พบปะผู้คนได้บริการลูกค้าจากการขายของ เป็นงานที่ไม่ต้องมีนายจ้าง

บทบาทสมมติ เรื่อง ลักษณะอาชีพของแต่ละกลุ่มอาชีพ

สุดา มีอาชีพขายข้าวแกงที่โรงอาหารของโรงงานผลิตอาหารกระป๋อง ดังนั้นลูกค้าของสุดา ก็จะเป็นผู้ที่ทำงานอยู่ในโรงงานดังกล่าว สูดามีน้องชายชื่อป๋อง ป๋องกำลังเรียนอยู่ชั้น ป.6 ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง ป๋องได้รับมอบหมายงานให้ป๋องสัมภาษณ์เกี่ยวกับอาชีพที่มีในท้องถิ่นนั้น ป๋องจึงขออนุญาตสัมภาษณ์ลูกค้าประจำ ซึ่งเข้ามาใช้บริการของร้านสุดาในตอนเที่ยง

- ป๋อง : คุณพี่น้อย พี่นิด พี่ดำครับ ผมขออนุญาตถามเกี่ยวกับลักษณะอาชีพของพี่ๆ จะได้ไหมครับ
- ทุกคนตอบ : ได้ซีจ๊ะ
- พี่น้อย : ทำงานอยู่ด้านบัญชีจ๊ะ งานของพี่ก็จะเป็นงานที่เกี่ยวกับข้อมูลการรับจ่ายเงินเพื่อซื้อวัตถุดิบเข้าโรงงาน ซึ่งดูคล้ายๆ กับงานของพนักงานธนาคารที่ทำงานเกี่ยวกับ จำนวนเงินที่จ่ายเข้าออกในแต่ละวัน
- พี่นิด : สำหรับงานพี่นั้นทำเกี่ยวกับการทำความสะอาดบริเวณอาคารของโรงงานจ๊ะ งานของพี่ก็จะดูแลเรื่องความสะอาดตั้งแต่ กวาด, ถู ตลอดจนล้างห้องน้ำ
- พี่ดำ : พี่อยู่ฝ่ายซ่อมแซมเครื่องจักร งานของพี่จะคอยตรวจเช็คเครื่องจักรที่ใช้อยู่ในโรงงานให้อยู่ในสภาพดีเสมอจ๊ะ
- ป๋อง : ผมขอขอบคุณพี่ๆ ทุกคนมากครับ

ในชั่วโมงเรียน เมื่อนักเรียนแต่ละคนก็มารายงานเรียบร้อยแล้วครูจึงอธิบายว่า เขาได้มีการแบ่งกลุ่มอาชีพไว้ 4 กลุ่มตามลักษณะของงานคือ

1. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล จะต้องเป็นอาชีพที่ให้บริการกับผู้อื่น เช่น แม่ค้า ช่างเสริมสวย พยาบาล บุรุษไปรษณีย์ เป็นต้น
2. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของแบ่งออกเป็นสิ่งที่มีชีวิต เช่น เกษตรกรรม เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ และสิ่งไม่มีชีวิต เช่น ซ่อมรถยนต์ ซ่อมรองเท้า เป็นต้น
3. กลุ่มอาชีพเกี่ยวกับข้อมูล เช่น พนักงานบัญชี เลขานุการ พนักงานพิมพ์ดีด เป็นต้น
4. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความคิด เช่น นักวิทยาศาสตร์ นักประพันธ์ นักวาดเขียน

บทบาทของผู้แสดง

บทบาทของสุดา

สมมติให้ฉันชื่อสุดา ฉันมีอาชีพขายข้าวแกงอยู่ในโรงผลิตอาหารกระป๋อง ฉันมีน้องชาย 1 คนชื่อ ป๋อง เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทบาทของป๋อง

สมมติให้ฉันชื่อป๋อง ฉันเป็นน้องชายของสุดา ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทบาทของน้อย

สมมติให้ฉันชื่อน้อย ฉันทำงานอยู่ในโรงงานผลิตอาหารกระป๋อง ฉันมีอาชีพเป็นพนักงานบัญชี

บทบาทของนิด

สมมติให้ฉันชื่อนิด ฉันทำงานอยู่ในโรงงานผลิตอาหารกระป๋อง ฉันมีอาชีพเป็นพนักงานทำความสะอาด

บทบาทของดำ

สมมติให้ฉันชื่อดำ ฉันทำงานอยู่ในโรงงานผลิตอาหารกระป๋อง ฉันมีอาชีพเป็นช่างซ่อมเครื่องจักรกลในโรงงาน โดยมีหน้าที่คอยตรวจเครื่องที่ใช้อยู่ในโรงงานให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ

กรณีตัวอย่าง เรื่อง คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

ที่บ้าน

สมชายเพื่อนรัก

นานแล้วนะที่ฉันไม่ได้เขียนจดหมายถึงเธอ หลังจากที่เราเรียนจบกันแล้ว เธอจำนาฬิกาได้ไหม นาฬิกาคนสวยๆ ใจ เธอยังเคยชมเขาบ่อยๆ ตอนนี้เขามาเป็นครูอยู่โรงเรียนใกล้ๆ ที่บ้านฉัน เห็นเขาบอกว่าสอนนักเรียนทุกวันต้องรับผิดชอบทั้งเรื่องส่วนตัวและปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน

ส่วนปิติได้ข่าวว่าไปเป็นชาวสวน ปลูกผลไม้ พวก ลำไย ลิ้นจี่ ที่บ้านเดิมของเขา อ้อ สมศักดิ์อีกคน ได้ข่าวไปเปิดฟาร์มเลี้ยงไก่ เลี้ยงเบ็ดที่บ้านของเขาเหมือนกัน

ส่วนฉันก็สบายดี กำลังสนุกกับงานซ่อมเครื่องยนต์ของบริษัท ฉันต้องรับผิดชอบมากเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไก เพราะถ้าฉันไม่ขยันตรวจตราหรือทำตัวเฉื่อยชากับงาน ความเสียหายจะเกิดกับบริษัทมากมาย เล่ามาเสียยาวเสียแล้ว แค่นี้ก่อนนะแล้วจะเขียนมาหาเธออีก

รักและคิดถึง

อุดม

เกม อาชีพอะไรเอ่ย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ได้แก่วิธีการทำงาน
ความรับผิดชอบ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยถามนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพที่มีอยู่ในโรงเรียนว่ามีอาชีพอะไรบ้าง
ผู้ที่ประกอบอาชีพนั้นๆ ควรมีลักษณะอย่างไร

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ คน
2. ผู้วิจัยอธิบายวิธีปฏิบัติกิจกรรมดังนี้
 - 2.1 เกมนี้ ชื่อ อาชีพอะไรเอ่ย
 - 2.2 ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มออกมาจับบัตรอาชีพ กลุ่มละ 1 บัตร
 - 2.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาแสดงท่าทางของผู้ประกอบอาชีพ
นั้นๆ แล้วให้เพื่อนกลุ่มอื่นทายว่าเป็นอาชีพอะไร
3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายดังต่อไปนี้
 - 3.1 อาชีพแต่ละอาชีพที่นักเรียนทายชื่อกันนั้น ผู้ประกอบอาชีพนั้นๆ ควรมี
คุณลักษณะอย่างไร
 - 3.2 ผู้วิจัยถามนักเรียนว่าสนใจอาชีพอะไร

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยสรุปคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่างๆ

อุปกรณ์

บัตรภาพอาชีพต่างๆ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปรายของนักเรียน

กรณีตัวอย่าง “ครูสมศักดิ์”

สมศักดิ์เป็นนักเรียนที่เรียนดี แต่ฐานะยากจน พ่อแม่เลี้ยงอาชีพด้วยการปลูกผัก ได้เงินมาก็เก็บหอมรอมริบ เพื่อให้สมศักดิ์ได้เรียนหนังสือ จะได้ไม่ต้องเหนื่อยยากเหมือนตน สมศักดิ์เป็นคนพูดน้อย เขาได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าชั้นตลอด ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมปีที่ 6 เสียแต่เขามีนิสัยมุทะลุ ใจร้อน ใครถามชอกแซกไม่ได้ บ่อยครั้งที่เพื่อนขอให้สมศักดิ์อธิบายการบ้าน สมศักดิ์ก็จะยื่นสมุดให้เพื่อนลอก เขาไม่ชอบให้ใครมาดุกเหี้ยมดหยาม ครั้งหนึ่ง สมศักดิ์เคยถูกทำโทษด้วยสาเหตุที่เพื่อนล้อว่าเป็นลูกของตามียายมา ซึ่งไม่มีการศึกษา เขาถึงกับชกเพื่อนจนฟุบคามือคาเท้า

เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อนๆ แนะนำให้เขาเรียนในวิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ในตัวจังหวัด โดยให้เหตุผลว่า เรียนแค่ 2 ปี ก็ออกมาทำงานหาเงินได้ รวมทั้งเป็นอาชีพที่มีเกียรติด้วย สมศักดิ์จึงเลือกเรียนครูตามเพื่อนแนะนำ

เมื่อสมศักดิ์สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู สมศักดิ์สอบบรรจุเป็นครูในโรงเรียนประจำจังหวัดได้ เพราะรูปร่างสูงใหญ่ของครูสมศักดิ์นี่เอง อาจารย์ใหญ่จึงแต่งตั้งให้เป็นครูฝ่ายปกครอง ชั่วโม่งใดที่ใครเรียนกับครูสมศักดิ์นักเรียนแต่ละคนรู้สึกอึ้งๆ หนาวๆ รวากับจะเป็นไข้ นักเรียนไม่กล้าถามครูก่อน เพราะไม่อยากฟังคำที่ครูสมศักดิ์พูดบ่อยๆ คือ “อะไรแค่นี้ก็ 모르เรื่อง ไปไหนาแทนเจ้าพุดีกว่ามั่ง ขี้เกียจสื้อให้ควายฟัง” นักเรียนที่เกรงเมื่อเจอกับครูสมศักดิ์ไม่กล้าสบตาด้วยยกเว้นสุชาติ ซึ่งถึงแม้จะถูกครูสมศักดิ์ทำโทษก็ไม่เข็ดหลาบ ซ้ำยังมองครูด้วยสายตาอาฆาต

วันหนึ่งขณะที่นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ และอาจารย์ใหญ่กำลังอบรมนักเรียนอยู่ ครูสมศักดิ์ก็เดินตรวจความเรียบร้อยของนักเรียนทุกแถว แล้วก็ไปหยุดยืนตรงหน้าสุชาติ พร้อมกับพูดว่า “เธอใส่รองเท้ายี่ห้อนี้เขี้ยวหรือ มันจะมากไปมั่ง เงินทองก็ยังไม่พอ ขนาคันหาเงินเองได้ยังไม่ซื้อใส่เลย” สุชาติก็ได้ตอบทันควันว่า “ผมไม่ได้ทำผิดตรงไหนครับ ผมมีเงินผมก็ซื้อ ใครไม่มีก็ต้องซื้อ จะทำตามอย่างผมได้อย่างไร” เท่านั้นเองครูสมศักดิ์ก็ฟุ่ก่าปั้นใส่หน้าเปรี้ยวใหญ่ จนเลือดกำเดาไหล อาจารย์ใหญ่และเพื่อนครูก็ปราดเข้าจับแขนครูสมศักดิ์ไว้

ข่าวเรื่องครูสมศักดิ์ชกนักเรียนแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว พ่อแม่บางคนถึงกับไม่ยอมให้ลูกมาโรงเรียน เพราะกลัวครูสมศักดิ์ อาจารย์ใหญ่จึงย้ายครูสมศักดิ์ไปสอนโรงเรียนอีกแห่งหนึ่ง หลังจากย้าย ครูสมศักดิ์ก็พิจารณาถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นเพราะตัวเองใจร้อน ซึ่งผู้ที่เป็นครูจะต้องใจเย็น ดังนั้นครูสมศักดิ์จึงปรับตัวใหม่ นักเรียนก็รักและชอบให้ครูสมศักดิ์สอน และครูสมศักดิ์ก็มีความสุขกับการได้อยู่ร่วมกับเด็กนักเรียน

บทบาทสมมติ

เรื่องกลุ่มสีฟ้า

ที่ห้องเรียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนกลุ่มสีฟ้าได้รับมอบหมายจากครูให้มีหน้าที่ฝึกงานด้านอาชีพค้าขาย โดยมีสมาชิกในกลุ่มนี้คือ สมศรี ลำอานค์ ใจ้ แดง สายัณ สายัณซึ่งเคยเป็นหัวหน้ากลุ่มบ่อยจึงแต่งตั้งตัวเองเป็นหัวหน้ากลุ่ม และแบ่งหน้าที่ในการทำงานดังนี้ ใจ้ทำหน้าที่เก็บผลผลิตไปให้เพื่อนไปขาย ลำอานค์และสมศรี เป็นคนนำผลผลิตไปขายที่ตลาด ส่วนแดงทำหน้าที่บัญชี รายรับ-รายจ่ายในแต่ละวัน ทุกคนพอใจในหน้าที่ที่ตนเองได้รับ ยกเว้นลำอานค์และสมศรี เพราะทั้งสองคนนั้นโกรธกันอยู่

- ลำอานค์ : ฉันรู้สึกไม่ชอบเลยที่ให้ฉันไปขายของกับสมศรี ฉันคงอึดอัดใจแน่เลย
- สมศรี : ฉันก็ไม่อยากไปขายของกับลำอานค์เหมือนกัน สงสัยงานคราวนี้คงไม่สนุก แน่เลย
- ใจ้ : ไม่ได้นะ เธอทั้งสองคนได้รับมอบหมายงานอะไรไปแล้วก็ต้องทำไปตามนั้นสิ อย่าพยายามนำเรื่องส่วนตัวมาเกี่ยวกับเรื่องงานนะ
- แดง : ไข่ๆ ฉันเห็นด้วยกับใจ้ คอยดูนะเราจะต้องทำงานนี้ให้สำเร็จและต้องขายไข่ไก่ ได้เงินเยอะ ๆ ด้วย

บทบาทของผู้แสดง

บทบาทของสายัณ

สมมติให้ฉันชื่อสายัณ ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่กลุ่มสีฟ้า และได้รับมอบหมายงานให้นำผลผลิตไปขายที่ตลาด และได้แต่งตั้งคณะกรรมการสงคร คือในกลุ่มมีสมาชิก 5 คน คือฉัน ลำอานค์ สมศรี ใจ้ แดง ฉันอาสาเป็นหัวหน้ากลุ่ม และแต่งตั้งคณะกรรมการดังนี้โดยให้ลำอานค์และสมศรีอยู่ฝ่ายนำผลผลิตไปขาย

บทบาทของลำอางค์

สมมติให้ฉันชื่อลำอางค์ ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่กลุ่มสีฟ้า ซึ่งได้รับมอบหมายงานให้นำผลผลิตไปขายที่ตลาดกับสมศรี ฉันรู้สึกไม่ชอบสมศรี ฉันคงอึดอัดใจแน่ๆ เพราะฉันกับสมศรีไม่พูดกัน

บทบาทของสมศรี

สมมติให้ฉันชื่อสมศรี เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่กลุ่มสีฟ้า ซึ่งได้รับมอบหมายงานให้นำผลผลิตไปขายที่ตลาดกับลำอางค์ ฉันรู้สึกไม่พอใจ แต่ฉันก็ไม่คัดค้าน งานคราวนี้ไม่สนุกแน่เลย เพราะฉันไม่อยากทำงานร่วมกับลำอางค์ ฉันรู้สึกเบื่อ

บทบาทของใจ

สมมติให้ฉันชื่อใจ เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่กลุ่มสีฟ้า ซึ่งได้รับมอบหมายงานให้เป็นคนเก็บผลผลิตให้เพื่อนไปขายที่ตลาด ฉันเห็นลำอางค์และสมศรีพูดในเรื่องส่วนตัว ฉันจึงพูดว่าไม่ถูกนะ เราได้รับมอบหมายงานไปแล้วเราควรจะร่วมมือกันทำงานนั้นให้ประสบความสำเร็จ

บทบาทของแดง

สมมติให้ฉันชื่อแดง เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่กลุ่มสีฟ้า ซึ่งได้รับมอบหมายงานให้นำผลผลิตไปขายที่ตลาด ฉันถูกแต่งตั้งให้อยู่ฝ่ายทำบัญชีในแต่ละวัน

บทบาทสมมติ เรื่องทางเลือก

น้อยชอบวาดภาพ ภาพที่น้อยวาดจะมีคนชมอยู่เสมอๆ น้อยหวังว่าในอนาคตน้อยจะเป็นจิตรกรที่ยิ่งใหญ่ แต่พ่อแม่ของน้อยไม่ชอบ พ่อแม่ของน้อยอยากให้น้อยเป็นชาวสวน จะได้ทำงานอยู่กับพ่อและแม่ น้อยมีเพื่อนสนิท 2 คน คือ แป้ง และนิด แป้งเป็นคนเรียนหนังสือเก่ง และแป้งก็มีความฝันอยากเป็นนางพยาบาลจะได้ช่วยดูแลพ่อแม่ยามเจ็บป่วย ฉันทเห็นน้อยชอบวาดภาพและน้อยก็พยายามจะให้ฉันไปฝึกวาดภาพกับเขาเสมอ ฉันจึงต้องไป เพราะขัดใจเพื่อนไม่ได้ทั้งที่ตนเองไม่ชอบวาดภาพเลย ส่วนนิดทางบ้านไม่ค่อยดีนัก น้อยก็พยายามชวนนิดให้ไปฝึกวาดภาพกัน แต่นิดไม่ชอบและไม่มีพรสวรรค์ทางด้านวาดรูปภาพเลย นิดจึงบอกน้อยไปว่าเขาไม่ชอบการวาดภาพและไม่มีความถนัด เขาจึงไม่ไปฝึกวาดภาพกับน้อย และนิดก็อยากไปช่วยพ่อแม่ขายของที่ตลาดด้วย ส่วนแป้งรู้สึกไม่สบายใจ และรู้สึกอึดอัดที่ต้องฝืนใจทำในสิ่งที่ตนไม่ชอบ

บทบาทของผู้แสดง

บทบาทของน้อย

สมมติให้ฉันชื่อ น้อย ฉันชอบวาดภาพ ภาพที่ฉันวาดจะมีคนชมอยู่เสมอ ฉันหวังว่าในอนาคตฉันจะเป็นจิตรกร แต่พ่อแม่ของฉันไม่ชอบ ฉันมีเพื่อนสนิท 2 คน คือ แป้งกับนิด ฉันพยายามชวนเพื่อนทั้ง 2 คน ให้ไปฝึกวาดภาพกับฉัน

บทบาทของแป้ง

สมมติให้ฉันชื่อ แป้ง ฉันเป็นเพื่อนของน้อยและนิด ในอนาคตฉันอยากเป็นนางพยาบาล เมื่อน้อยชวนฉันไปฝึกวาดภาพกับเขา ฉันจึงไปกับน้อย ทั้ง ๆ ที่ฉันไม่ชอบวาดภาพเลย

บทบาทของนิด

สมมติให้ฉันชื่อ นิด ฉันเป็นเพื่อนของน้อยและแป้ง ฐานะทางบ้านไม่ค่อยดีนัก เมื่อน้อยชวนให้ฉันไปฝึกวาดภาพกับน้อย ฉันไม่ไปเพราะฉันไม่ชอบวาดภาพ และฉันอยากไปช่วยแม่ขายของที่ตลาด

กรณีตัวอย่างเรื่อง ช่างซ่อมจักรยานยนต์

วิชิตมีความสนใจทางด้านเครื่องจักรกลต่างๆ เขาเก่งทางด้านซ่อมเครื่องยนต์จักรยานยนต์ เขาจึงวางแผนจะไปเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยเทคนิคสาขาช่างกล เมื่อเรียนจบเขาอยากรับราชการหรือไม่ก็ทำงานในบริษัท แต่วิชิตก็เกรงว่าจะสอบเข้าทำงานไม่ได้ เพราะว่าคนที่สมัครงานมีจำนวนมาก แต่ตำแหน่งที่รับมีน้อยมาก ดังนั้นวิชิตจึงนำความคิดนี้ไปปรึกษาพ่อแม่ ถ้าเขาสอบเข้าทำงานราชการหรือบริษัทไม่ได้ เขาควรจะทำอะไรดี แม่จึงถามวิชิตว่า ทำอะไรได้บ้างล่ะ และสนใจที่จะทำอะไร วิชิตก็บอกแม่ว่าการสนใจในเรื่องเครื่องยนต์และสามารถซ่อมรถจักรยานยนต์ได้ พ่อก็เลยบอกว่าตอนนี้หมู่บ้านของเรามีการใช้จักรยานยนต์กันเยอะมาก แต่ไม่มีร้านซ่อมจักรยานยนต์เลยนะ วิชิตจึงวางแผนไว้ถ้าเรียนจบมาจะยืมเงินแม่ซื้ออุปกรณ์เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการซ่อมรถจักรยานยนต์เท่าที่จำเป็นก่อน แล้วติดป้ายรับซ่อมรถจักรยานยนต์ที่หน้าบ้าน ในครั้งแรกเขาอาจจะมียาไ้จากการซ่อมเล็กๆ น้อยๆ ถ้าเขาพยายามอดออมเงินทุนไว้เรื่อย ๆ เขาก็จะสามารถซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และสามารถที่จะจ้างลูกมือมาช่วยอีก ดังนั้นในขณะนี้เขาก็ควรจะตั้งใจเรียนรู้เรื่องการซ่อมรถจักรยานยนต์ให้มาก ๆ เพื่อจะเป็นประสบการณ์ในการทำงานในอนาคตที่เขาวางแผนไว้

ภาคผนวก ง

กลุ่มทดลอง (Pre test)

ลำดับที่	คะแนนดิบ (30) X	X ²	S.D	T	S ² (ความแปรปรวน)
1	14	196	$\frac{\sqrt{10(1699) - 16641}}{90}$ $= \frac{\sqrt{64530 - 63001}}{90}$ $= \frac{\sqrt{349}}{90}$ $= \sqrt{3.87}$ $= 1.96$		
2	13	169			
3	15	225			
4	15	225			
5	11	121			
6	11	121			
7	15	225			
8	10	100			
9	11	121			
10	14	196			

$$\sum x = 129 \quad \sum x^2 = 1699$$

$$(\sum x)^2 = 16641$$

$$\bar{x} = 12.9$$

กลุ่มทดลอง (Post test)

ลำดับที่	คะแนนดิบ (30) X	X ²	S.D	T	S ² (ความแปรปรวน)
1	23	529	$\frac{\sqrt{10(6453) - 63001}}{90}$ $= \frac{\sqrt{64530 - 63001}}{90}$ $= \sqrt{16.98}$ $= 4.12$		
2	18	324			
3	20	400			
4	29	841			
5	24	576			
6	23	529			
7	28	784			
8	27	729			
9	30	900			
10	29	841			

$$\sum x = 251 \quad \sum x^2 = 6453$$

$$(\sum x)^2 = 63001$$

$$\bar{x} = 25.1$$

กลุ่มควบคุม (Pre test)

ลำดับที่	คะแนนดิบ X	X ²	S.D	T	S ² (ความแปรปรวน)
1	10	100	$\frac{\sqrt{10(894) - 8836}}{10(9)}$ $= \frac{\sqrt{8940 - 8836}}{90}$ $= \frac{\sqrt{104}}{90}$ $= \sqrt{1.15}$ $= 1.07$		
2	9	81			
3	8	64			
4	9	81			
5	9	81			
6	9	81			
7	11	121			
8	11	121			
9	8	64			
10	10	100			

$$\sum x = 94 \quad \sum x^2 = 894$$

$$(\sum x)^2 = 8836$$

$$\bar{x} = 9.4$$

กลุ่มควบคุม (Post test)

ลำดับที่	คะแนนดิบ X	X^2	S.D	T	S^2 (ความแปรปรวน)
1	18	324	$\frac{\sqrt{10(2604) - 24336}}{90}$ $= \frac{\sqrt{26040 - 24336}}{90}$ $= \sqrt{18.93}$ $= 4.35$		
2	15	225			
3	16	256			
4	9	81			
5	14	196			
6	14	196			
7	25	625			
8	18	324			
9	16	256			
10	11	121			

$$\sum x = 156 \quad \sum x^2 = 2604$$

$$(\sum x)^2 = 24336$$

$$\bar{x} = 15.6$$

กลุ่มทดลอง(treatment)

สมาชิกคนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	D=(x-y)	D ²	t (คำนวณ)
	x	y			
1	14	23	-9	81	<u>5.12</u>
2	13	18	-5	25	
3	15	20	5	25	
4	15	29	-14	196	
5	11	24	-13	169	
6	11	23	-12	144	
7	15	28	-13	169	
8	10	27	-17	289	
9	11	30	-19	361	
10	14	29	-15	225	
			$\Sigma D = 112$	$\Sigma D^2 = 1684$	

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\frac{\Sigma D}{N-1}}{\frac{\sqrt{N \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}}{N-1}} & (\Sigma D)^2 &= 12544 \\
 &= \frac{112}{\frac{\sqrt{10(1684) - 12544}}{9}} \\
 &= \frac{112}{\frac{\sqrt{16880 - 12544}}{9}} \\
 &= \frac{112}{\frac{\sqrt{4296}}{9}} = \frac{112}{\sqrt{477.33}} = \frac{112}{21.85} = 5.12
 \end{aligned}$$

กลุ่มควบคุม

สมาชิกคนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	$D=(x-y)$	D^2	t (คำนวณ)
	x	y			
1	10	18	-8	64	<u>5.19</u>
2	9	15	-6	36	
3	8	16	-8	64	
4	9	9	0	0	
5	9	14	-6	36	
6	9	14	-6	36	
7	11	25	-14	196	
8	11	18	-7	49	
9	8	16	-8	64	
10	10	11	-1	1	
			$\sum D = 64$	$\sum D^2 = 546$	

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\sum D}{\frac{\sqrt{N \sum D^2 - (\sum D)^2}}{N-1}} & (\sum D)^2 &= 4096 \\
 &= \frac{64}{\frac{\sqrt{10(546) - (4096)}}{10-1}} \\
 &= \frac{64}{\frac{\sqrt{5460 - 4096}}{9}} \\
 &= \frac{64}{\sqrt{12.31}} = \frac{64}{12.31} = 5.19
 \end{aligned}$$

กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

สมาชิกคนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	D=(x-y)	D ²	t (คำนวณ)
	x	y			
1	23	18	5	25	<u>5.45</u>
2	18	15	3	9	
3	20	16	4	16	
4	29	9	10	100	
5	24	14	10	100	
6	23	14	9	81	
7	28	25	3	9	
8	27	18	9	81	
9	30	16	14	196	
10	29	11	18	324	
			$\sum D = 85$	$\sum D^2 = 941$	

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\sum D}{\frac{\sqrt{N \sum D^2 - (\sum D)^2}}{N-1}} & (\sum D)^2 &= 7225 \\
 &= \frac{85}{\frac{\sqrt{10(941) - 7225}}{9}} \\
 &= \frac{85}{\frac{\sqrt{9410 - 7225}}{9}} \\
 &= \frac{85}{\frac{\sqrt{2185}}{9}} = \frac{85}{\sqrt{242.77}} = \frac{85}{15.58} = 5.45
 \end{aligned}$$

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อ

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วนสายยศ. 2536)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าความแปรปรวน (Varance) โดยคำนวณจากสูตร

$$S^2 = \frac{\sum (\bar{x} - x)^2}{N - 1}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง
	x	แทน	คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
	$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

ค่าความเชื่อมั่น KR-20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536)

$$r_u = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

r_u แทน ความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งหมด

p แทน สัดส่วนของ น.ร. ที่ทำได้ในข้อหนึ่งๆ

$$= \frac{\text{จำนวนนักเรียนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนนักเรียนทั้งหมด}}$$

$q = 1-p$

$S_t^2 =$ แทนความแปรปรวนของแบบทดสอบฉบับนั้น

$$S_t^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N^2} = 25,904$$

$N =$ จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum x =$ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2 =$ ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

ค่าความเชื่อมั่น KR-20

$$r_u = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

$$= \frac{30}{30-1} \left[1 - \frac{4.3}{16.1} \right]$$

$$= 1.034 [1 - 0.73]$$

$$r_u = .75$$

ค่าความยากง่าย (Difficulty) ล้วนสายยศ และอังคณา สายยศ. 2536)

$$p = \frac{r}{n}$$

p = ค่าความยากง่าย
 r = จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูก
 n = จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

S.D. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \frac{\sqrt{N \sum x^2 - (\sum x)^2}}{N(N-1)}$$

$$t = \frac{\frac{\sum D}{\sqrt{N \sum D^2 - (\sum D)^2}}}{N-1}$$

D หมายถึง ผลต่างของคะแนนในแต่ละคู่
 n หมายถึง จำนวนคู่

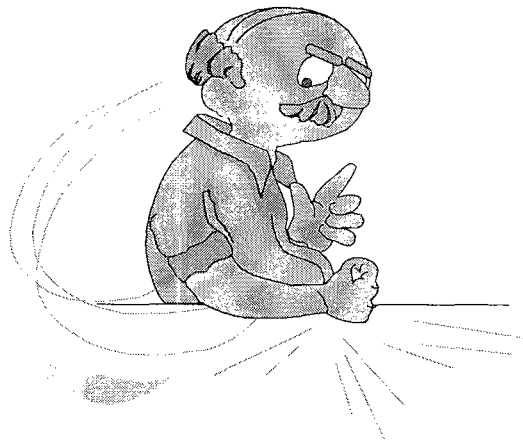
2. ค่าความแปรปรวน

$$S^2 = \frac{\sum (\bar{x} - x)^2}{N-1}$$

เมื่อ S^2 แทน คะแนนแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง
 x แทน คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
 $\bar{x}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามเรื่อง การรับรู้ด้านอาชีพ

แบบสอบถามเรื่อง การรับรู้ด้านอาชีพ

คำสั่ง อ่านข้อความต่อไปนี้ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนเลือกตอบจากข้อ ก.ข. และ ค.
ที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว และทำเครื่องหมายกากบาท (X)
ทับข้อที่นักเรียนเลือก

1. ชายมีหน้าที่เกี่ยวกับการสร้างบ้าน ทำเฟอร์นิเจอร์ เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ นักเรียนคิดว่า ชายมีอาชีพทำอะไร
 - ก. ช่างไม้
 - ข. ช่างโลหะ
 - ค. ช่างเชื่อม
2. อาชีพอะไรที่สามารถหาเงินได้ด้วยตนเองไม่ต้องอาศัยนายจ้าง
 - ก. ขายลอตเตอรี่
 - ข. ขับรถส่งของ
 - ค. พนักงานธนาคาร
3. ชูศักดิ์มีหน้าที่รักษาความปลอดภัย และดูแลความเรียบร้อย ชูศักดิ์มีอาชีพอะไร
 - ก. ภารโรง
 - ข. เสมียน
 - ค. ยาม
4. บินทำงานเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงและขับไล่ศัตรูที่มารุกราน ปกป้องประเทศชาติหรือเป็นวีรของชาติ บินมีอาชีพอะไร
 - ก. ครู
 - ข. ตำรวจ
 - ค. ทหาร
5. พัฒนทำหน้าที่เกี่ยวกับการรักษากฎหมาย ป้องกันอันตรายและทรัพย์สิน และจับโมยมาลงโทษทัณฑ์มีอาชีพอะไร
 - ก. หมอ
 - ข. ทหาร
 - ค. ตำรวจ

6. รสมีหน้าที่ตอบคำถามเรื่องต่างๆ ให้กับผู้มาติดต่อ รสมีอาชีพอะไร
 - ก. ทำความสะอาด
 - ข. ประชาสัมพันธ์
 - ค. สอนหนังสือ
7. อูยชอบเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เลี้ยงหมู และนำอาหารไปให้กินทุกวัน อูยมีอาชีพอะไร
 - ก. เกษกร
 - ข. เกษตรกร
 - ค. ช่างไม้
8. ลพมีหน้าที่ทำความสะอาด เปิดปิดประตู หน้าต่างห้องทำงานและรับใช้ครู ลพมีอาชีพอะไร
 - ก. บุรุษไปรษณีย์
 - ข. สอนหนังสือ
 - ค. ภารโรง
9. เก๋ปวดฟันบ่อยๆ เก๋ต้องไปหาใครรักษา
 - ก. จิตแพทย์
 - ข. ทันตแพทย์
 - ค. สัตวแพทย์
10. ถ้านักเรียนต้องการทราบข่าวการสมัครงาน นักเรียนจะหาข่าวได้จากที่ใด
 - ก. หนังสือพิมพ์
 - ข. หนังสือการ์ตูน
 - ค. หนังสือนวนิยาย
11. ถ้าสุนัขหรือแมวของนักเรียนป่วยเป็นโรค นักเรียนจะพามันไปหาใคร
 - ก. แพทย์ประจำตำบล
 - ข. สัตวแพทย์
 - ค. เจ้าหน้าที่อนามัย
12. ใจชอบทำสวน เช่น ปลูกผักต่างๆ ปลูกต้นไม้สวยๆ ใจควรประกอบอาชีพอะไร
 - ก. ครู
 - ข. ทำเกษตร
 - ค. พยาบาล

13. แจ็กทำหน้าที่พานักท่องเที่ยวไปชมสถานที่ต่างๆ และอธิบายรายละเอียดต่างๆ ให้ทราบ แจ็กมีอาชีพอะไร
- ก. ประชาสัมพันธ์
 - ข. นำเที่ยว
 - ค. ครู
14. คุณทำงานอยู่ที่ร้านอาหารมีหน้าที่จัดรายการอาหาร นำอาหารมาให้ลูกค้า คุณมีหน้าที่
- ก. เก็บเงิน
 - ข. เชิญแขก
 - ค. เสริฟอาหาร
15. อี๊ดมีหน้าที่นำสีมาทาโต๊ะ ตู้ แก้วที่ทำเสร็จแล้วให้ดูสวยงามและเรียบร้อย อี๊ดมีอาชีพอะไร
- ก. ช่างยนต์
 - ข. ช่างเชื่อม
 - ค. ช่างทาสี
16. ถ้าวรณต์ของแม่นักเรียนติดเครื่องไม่ติด แม่ของนักเรียนต้องนำรถไปหาใคร
- ก. ช่างซ่อมรถเท้า
 - ข. ช่างไฟฟ้า
 - ค. ช่างยนต์หรืออู่ซ่อม
17. คุณครูสั่งให้แดงไปตัดผมที่ยาวให้เรียบร้อย แแดงต้องไปหาช่าง
- ก. ช่างตัดเสื้อ
 - ข. ช่างซ่อมวิทยุ
 - ค. ช่างตัดผม
18. กุ้งทำหน้าที่พิมพ์จดหมายหรือเอกสารต่างๆ กุ้งมีอาชีพอะไร
- ก. ช่างพิมพ์
 - ข. เลขานุการ
 - ค. พนักงานพิมพ์ดีด

19. นักมีหน้าที่ควบคุมการทำงานของเครื่องจักร เครื่องยนต์และอุปกรณ์จักรกลต่างๆ นักมีอาชีพอะไร
- ก. ช่างเสริมสวย
 - ข. เกษตร
 - ค. ช่างยนต์
20. เปิดทำงานเกี่ยวกับการเขียนภาพและระบายสีต่างๆ ให้เกิดความสวยงาม เปิดมีอาชีพอะไร
- ก. ช่างวาดเขียน
 - ข. ช่างปั้นดิน
 - ค. แกะสลัก
21. ชันทำหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและลงบัญชี ชันมีอาชีพอะไร
- ก. พนักงานพิมพ์ดีด
 - ข. พนักงานบัญชี
 - ค. พนักงานต้อนรับ
22. ไก่อยากเป็นนักร้องเหมือนทาฮายัง ไก่เลือกประกอบอาชีพนี้เพื่ออะไร
- ก. มีชื่อเสียง
 - ข. รายได้
 - ค. ความก้าวหน้า
23. ฟ้าฝึกร้อยมาลัยอย่างสม่ำเสมอ ในที่สุดฟ้าก็ได้รับรางวัลเมื่อส่งมาลัยเข้าประกวด นักเรียนคิดว่า ฟ้าเป็นคนอย่างไร
- ก. มีความอดทน
 - ข. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - ค. มีความกล้า
24. คุณครูได้มอบหมายให้ไข่ทำงาน เขาจะเฉยและทำงานเสร็จไม่ทันกำหนด นักเรียนคิดว่า ไข่เป็นคนอย่างไร
- ก. ขาดมนุษยสัมพันธ์
 - ข. ขาดความกระตือรือร้น
 - ค. ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

25. สัมทำหน้าที่เป็นฝ่ายต้อนรับ สัมต้องมีคุณลักษณะที่จำเป็นมากที่สุด คือ
- ก. ความเชื่อมั่นในตนเอง
 - ข. ความขยัน
 - ค. ความมีมนุษยสัมพันธ์
26. เปิ้ลขายของอยู่ในห้าง หลังเลิกงานเขาไปรับจ้างส่งหนังสือพิมพ์ นักเรียนคิดว่า เปิ้ลเป็นคนอย่างไร
- ก. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - ข. มีมนุษยสัมพันธ์
 - ค. เป็นคนขยัน
27. ดาวตัดสินใจเปิดร้านขายดอกไม้ถึงแม้ว่าจะมีคนคัดค้านเธอก็ไม่ฟัง ดาวเป็นคนอย่างไร
- ก. มีมนุษยสัมพันธ์
 - ข. มีความขยัน
 - ค. มีความเชื่อมั่นใจตนเอง
28. ไหมชอบประดิษฐ์สิ่งของแปลกๆ ใหม่ๆ มาให้เพื่อนดูเสมอ นักเรียนคิดว่า ไหมมีคุณสมบัติข้อใดมากที่สุด
- ก. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - ข. ความตั้งใจ
 - ค. ความขยัน
29. โบว์ทำงานสายเสมอๆ นักเรียนคิดว่า โบว์ขาดคุณสมบัติข้อใดมากที่สุด
- ก. ความเอาใจใส่
 - ข. ความขยัน
 - ค. ความรับผิดชอบ
30. เต้ต้องการทำงานที่นี้เพราะได้เงินมาก เต้เลือกงานนี้เพราะ
- ก. ความก้าวหน้า
 - ข. รายได้ดี
 - ค. ความมั่นคง

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาววัลลยา เป้าพูนทอง

เกิดวันที่ 9 เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช 2500

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 121/4 แขวงประเวศ เขตประเวศ
กรุงเทพมหานคร 10250

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน เจ้าหน้าที่อาชีวบำบัดระดับ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน ศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน 94/1 หมู่ 3 บางพูน
อำเภอเมืองปทุม จังหวัดปทุมธานี 12000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2522	ปวส. วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาเขตธนบุรี (ผ้าและเครื่องแต่งกาย)
พ.ศ. 2525	ปม. วิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษา วิทยาเขตพระนครใต้
พ.ศ. 2528	กศ.บ มศว. ประสานมิตร (คหกรรมศาสตร์)
พ.ศ. 2534	คบ. ราชภัฏสวนดุสิต (จิตวิทยาและการแนะแนว)
พ.ศ. 2541	กศ. ม มศว. ประสานมิตร (การศึกษาพิเศษ)

ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มี
ความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ อายุ 16 - 25 ปี

บทคัดย่อ
ของ
วัลลยา เป้าพูนทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2542

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกได้ IQ ระหว่าง 35-49 อายุ 16-25 ปี ปีการศึกษา 2541 จำนวน 20 คน ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ เครื่องมือที่ใช้วัดการรับรู้ด้านอาชีพ คือแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพ การวิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test dependent

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE RESULT STUDY OF GROUP ACTIVITIES AN VOCATIONAL
RERCEPTION OF PERSONS WITH MENTALRETARDATION
AGED 16-25 YEARS

AN ABSTRACT
BY
VANLAYA BOUNPUNTHONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Educational degree in Special Educationat
at Srinakharinvirot University

May 1999

The purpose of this experimental research was to study the effect of group activities on career awareness of persons with mental retardation aged between 16-25 years in the academic year of 1999. The subjects were 20 persons randomly divided into an experimental group and a control group, each group consisted of 10 persons. The experimental group was exposed to the group activities on career awareness. The control group was given conventional instruction. The career awareness questionnaire was used in collecting the data. The t-test-dependent was employed in the data analysis.

The results were :

1. The career awareness scores of persons with mental retardation significantly increased after being exposed to the group activities, at .05 level.
2. The career awareness scores of persons with mental retardation significantly increased after being given the conventional instruction at .05 level.
3. The career awareness scores of the persons with mental retardation exposed to the group activities were significantly higher than those who were given the conventional instruction, at .05 level.